46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 443 Գ. ՊՈՒԼԻՍ, 27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 10 ՀՈԿՏ. 1902 ՈՒՐԲԱԹ 7 ՐԷՃԼՊ 27 ԻՑԼՈՒԼ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉL-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւ Պոլսի մասուէր, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅՕՒԹԵՐՈՒ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يوى وسياسى غزته‌در
صاحب امتيازى : اوخانس فريد
اداره خانه‌سى : باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՒԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրսի երկրներու համար	25 ֆր	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տող 5 գրուշ։
Մեկնաբանութիւն ծանուցումներու համար մասնաւոր գայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԽԱՐԴԱԽ ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՆԵՐԸ

Մինակուոր ազգային, եկեղեցական և կրթական խնդիրներու չորսլ չէ որ ամէն անգամ զեղծումներ կը մատնանշենք, խարդախութիւններու քողը կը պատռենք։

Ասոնցմէ դուրս ունինք նաեւ առեւտրական հրապարակը, որ ամէն տեսակէ ներով առնչութիւն ունի մեր ներքին կեանքին հետ, և որուն բարելաւութիւնը, անաղարտ պահպանումը ո՛չ թէ միայն վաճառականին կը նպաստէ, հապա այն բոլոր հայ համայնքին որ վաճառականութեան գիրկը նետուած է Պոլսոյի հրապարակին վրայ, Սիրքէ-հիին բռնէն մինչեւ Զաքմաքճիլարի վերիդին։

Ինչպէս արդէն յայտնի է, ամէն կարգի վաճառականներ, որոնք քիչ յոս նախանձելի դիրք մը ունին հրապարակին վրայ, գրեթէ ամէն օր գործ ունին հրեայ յանձնակատարներու հետ, որոնց միջոցով է որ բերել կուտան Եւրոպայէն իրենց ապրանքները։

Վերջերս ա՛ս յանձնակատարները այն սահման չացան հրապարակը, որ խելքը գլուխը վաճառականները օգան ուղղակի իրենք զիրենք հաղորդակցութեան դնել իրենց գործարանատէրերուն հետ, ինչ որ ամէնէն շահաւոր միջոցը եղաւ իրենց վաճառականութեան զարգացումին, քանի որ միշտ այսպէսով իրենց պիտի մնար յանձնակատարին արուած միջնորդէքը։

Յանձնակատարներն ալ երբ նայեցան որ իրենց առաջուան գտած ընդունելութիւնը կը պակսի վաճառականներու քով, առաւելեալ մինչեւ իրիկուն օգան ամէն բաց վաճառատուններու դուռը ափ առնել ապպերանք ստանալու համար, անանկ որ ժամեմ չաժեմը Եւրոպա յանձնարարութիւն տուաւ, և այս քանը պատճառեցաւ որ յանձնակատարութիւնը իմայ իր երեսմին բարձր վիճակէն։

Հրեայ յանձնակատարները իրենց արտաքին փայլուն արդուզարդներնուն մէջ, իրենց լեզուին բովանդակ խաբէսխաբէսութիւններովը չբաւականացան միայն կեղծ և տուած օրինակնուն բոլորովին հակառակ ապրանքներ քշելով, հապա տեսակ տեսակ խաբեութիւններ, սատանութիւններ մտածեցին որպէս զի չնորհքով մը սօթթեն իրենց վաճառականները, անոնց շահերուն միաժամութեանը ապահովելով։

Կարգ մը մանիֆաթուրայի և ամեծի վերաբերեալ ապրանքներ որոնք դեռ քանի մը տարի առաջ այնչափ փայլուն ընդունելութիւն մը չէին գտած Պոլիս, այս յանձնակատարներուն ձեռքով ահագին քանակութեամբ ներածուեցան Թուրքիոյ բոլոր քաղաքներուն մէջ, և թէեւ իրենց ատանութեան ու վաճառման պայմաններու նպաստաւորութեան տեսակէտով առաջները բաւական չան արտադրեցին վաճառականներուն, սակայն վերջը անոնց քիթերնուն բերներնուն բերին, որովհետեւ օրքան խնդրանքը չատցաւ, օրքան ջերմ ընդունելութիւն ընդունեցաւ, թէեւ այս վերջինը երբէք անտեղուանքը չրլլայ, մանաւանդ որ արդէն մէջտեղը ապրանք ալ չի կենայ և անոնց փոխարժէքը չատոնց կուլ տուած ըլլայ ինք։

Կը տեսնէք թէ որքան գէշ բաղխումներ մը մէջ է որ կը ձգէ վաճառականը այդ հրեայ անարիր յանձնակատարը, միանգամ ընդ միշտ պատճառ ըլլալով որ գործարանատէրը ա՛լ էս վատահութիւն չընէ այդ վաճառականին անունին ու ուրէ զանի իր կանոնաւոր վճարող յանախորդներու շարքին մէջէն։

Իրաւ է թէ այս խնդիրին մէջ մեր վաճառականները երբէք կանխամտածում չեն ունեցած, ու ամենեւին մեղսակից չեն յանձնակատարին ֆապրիքներու գրամները չորթելու ա՛ս չափազանցօրէն խարդախ միջոցներով, սակայն պէտք է որ ծայրեղ չրջահայեցութիւն ունենան իրենց առեւտրական կեանքին մէջ բոլոր անտեղի և անպատշաճ միջոցներուն առաջը առնելու համար, եթէ ոչ չատ դժուար պիտի ըլլայ իրենց հետ Եւրոպայի մէջ ունեցած վարկերնին վերահաստատել։

Ասոնք անանկ տխուր պարագաներ են, զոր մարդ իր կամքէն բոլորովին անկախ պատճառներով կանենայ չատ անգամ և որոնց սակայն դարմանումը ընականաբար՝ իրենց ամենէն նպատաւոր և չահաւորը պիտի ըլլար։

Կարեւորութիւնն չի տալով անցնիլը, տեսակ մը փոխուստ պիտի հարուցի, անոր համար պէտք է ամէն միջոց ձեռք առնել անոնց չահատակութիւնները արգիլելու համար, և ինչպէս ըսինք, միշտ զգոյշ կենալու է այս կարգի խաբեայ մարդիկներէն, որոնք յանձնակատարութիւնը իրենց ձեռքին մէջ գործիք ըրած սորը անոր տուրը կ'ուրեն իրենց սրտին բովանդակ անխղճութիւնովը։

ՎԱՀԱՆ ԱՌԱԿԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ
թարգմանեց ՔԱՄԻՄ

«Մանզումէ»ի 431 ուրբաթ օրուան թիւէն սկսեալ սկսանք հրատարակել իբր թերթոն՝ «Մանզումէ»ի երրորդ երեսին մէջ։

(ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ)

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Նիկոմիդիոյ Հայոց թաղի կեդրոնին մէջ չմնուած է Ս. Աստուածածին եկեղեցին, քարուկիր գեղեցիկ չէնք մը, որ հիմնուած է 1836 օգոստ. 30ին, Ս. Սուկիասնոսի Պարիարքութեան օրով և Պ. Մելքոն Դասպարեանի ջանքով։

Եկեղեցիին չէնքը չատ հաստատուն է, յատակը քարերով ծածկուած են, ինչ որ մատանիչ կ'ընէ տեղացիին անծանօթութիւնը առողջապահիկ և բարոյական կանոններու։ Կատարեալ խոնաւութիւն մը կը տիրէ եկեղեցիին մէջը և պաղ մը. խորհուրդ կու տանք տախտակամածել եկեղեցիին յատակը. մանաւանդ երբ սովորութիւն է օրուան էն ցուրտ ժամերուն մէջ կատարել եկեղեցական արարողութիւնները։

Եկեղեցին ունի հինգ քահանայ. Տ. Ներսէս Ա. Տապրաչեան, Տ. Վահրամ Նաւասարդեան, Տ. Ատամ Գասպարեան, Տ. Սուքիաս Գէորգեան և Տ. Ոսկի Պիպան։

Առաջինը ձեռնադրուած է 1867ին, իսկ մնացեալ չորսը 1894ին։ Քահանայից դասը համակրելի և բաւական զարգացեալ նշմարեցի, թէեւ ժողովրդեան կարծիքը աննպաստ էր ոմանց նկատմամբ։

Ժողովուրդը, այրերն ու կիները, եկեղեցասէր չէին երեւէր։ Այր մարդիկ իրենց գործերով կը զբաղին արդէն, կիներն ալ աւելի կը նախընտրեն դռներու առջեւ նստիլ ու չաղակրաուել և բամբասել։ Տօնական օրերու մէջ իսկ ցանցառ մարդիկ նշմարեցի եկեղեցի մտնող, և անոնք ալ որ եկեղեցի կուգան ընդհանրապէս Պատարագի պահուն Ճաշու գրքէն վերջ դուրս կ'ելնեն։

Եկեղեցիին դպրապետն է Պ. Յակոբոս Զալբգեան, պարկեշտ և սահմանաւոր զարգացումով երիտասարդ մը որ Արմաշի Դպրեվանքին մէջ քանի մը տարի հետեւած է ուսման, և մասնաւորապէս պապա Համբարձումէն ուսած է ձայնագրութիւնը։ Եկեղեցական երգեցողութեանց եղանակները բաւական տարբեր էին Պոլսականէն, և որովհետեւ անտեղեակ եմ ձայնագրական ամենապարզ սկզբանց իսկ, չեմ կրնար ճշգրիտ կարծիք մը յայտնել իր կատարողութեան վրայ։ Օրական մէկ ժամ ձայնագրութեան դաս կ'աւանդէ Թաղ. վարժարանին մէջ։

Գաւառական սովորութիւններ անխախտ մնացած են եկեղեցիին մէջ։ Ժողովուրդը երբ ներս կը մտնէ ստիպուած է հանել կօշիկը, տեղ մը չկայ. չատեր իրենց յատուկ մինտերը ունին՝ որուն վրայ կը նստին։ Ուրիշներ ստիպուած քարերուն վրայ կը կանգնին կամ կը նստին. թէեւ իրենց ոտքերը քարէն կը պահպանուին գորգերով և տարբեր ծածկոցներով։ Այս պարագան անգամ մը ևս կը չեշտէ տխտակամածի անհրաժեշտ պէտքը։

Շաբաթ իրիկունները կամ տօնական օրի մը նախատօնակին ժամարարքահանան խնկարկութեան կ'ելնէ ժողովրդեան մէջ որոնք ժամուց կուտան 1-5 գրուշ։ քահանան ալ փոխադարձ նշխարք մը կամ երկուք կը նուիրէ։

Տաղաւարի օրեր երբ պնակ կը պտրացնեն, չապիկ հագնող տղայ մը կ'առաջնորդէ պնակներուն, և վարդիկ կը սրսկէ ժողովրդեան վրայ. չատեր ափերնուն մէջ լեցնել կուտան, և երեսնին կը քսեն զայն։ Եկեղեցիին ներքին աւագ դրան ճակատը արձանագրութիւն մը կար, որ բաւական համառօտեալ և անխնամ գրուած ըլլալուն չի կրցի կարդալ և բան մը հասկնալ։

Քահանաները կը դանգատէին ժողովրդեան անփոյթ ընթացքէն, ըսելով թէ եկեղեցի չեն դար հեռեւաբար իրենք ալ նիւթապէս անգոհացուցիչ վիճակ մը պիտի ունենային, եթէ նախապէս քիչ թէ չատ ապահոված չըլլային իրենց ապրելու միջոցները։

Նորահաս երիտասարդութիւնը մանաւանդ չատ թեթեւ վերաբերում մը ունի հանդէպ կրօնի ու եկեղեցիի։ Կիրակի առաւօտները կը նախընտրեն վարժարանին համեստուկ մատենադարանէն վիպային գրքեր առնել և կարդալ, քան եկեղեցի մտնել։

Նիկոմիդիոյ ներկայ երիտասարդութիւնը ինչպէս ըսի սահմանափակ զարգացում մը ունի մտքի. բայց ինքզինքը չափազանց զարգացած կը նկատէ ու արհամարանքով կը դիտէ այն ամէնքը, որոնք եկեղեցական են։

Թէեւ Պոլսոյ մէջ չեշտուած է այս ոգեղ և սպառնացող թերութիւնը, բայց ինձի զարմանալի երեւցաւ քիչ մը, այս քաղաքին մէջ սկեպտիկ մարդոց երեւումը, երբ կը խորհիմ թէ ֆբրանսական քաղաքակրթութեան անմիջական հասանքին ենթակայ չէ Նիկոմիդիան։ կը շարունակէր յարատեւել իր աչալուրջ պարապմանքը մէջ, լռիկ մնջիկ, դիտելով «կարմիր»ներու խոհրդաւոր դէղեր։

Ասոնք չէր վրնաթ ըմբռնել Սիրանոյշ։ «Գործի մարդ մը՝ լծորդուած որսի մարդուն հետ»։—սառնկ տիպար մը եթէ ոչ ճանչնալու, գոնէ երեւակայելու երջանկութիւնը տակաւին արուած չէր իր կուսական անփորձագէտ ուղեղին։

Ցաւալին հոն է որ բոլոր այն աղջիկները որոնք արբունքի իրենց լիսփթիթ չրջանին մէջ՝ դէպի ամուսնական կենցաղ իրենց մուտքին կը պատրաստուին չեն թոթուած բնաւ սիրոյ անրջակերպ և օդային հայեացքներնին, ու կը չարունակեն պահել իրենց թունդ հոգիներուն մէջ անիմաստ արհամարհանք մը՝ հանդէպ պատուաւոր և կենցաղագէտ փեսացուներու։ զորս բաւսը իրենց դէմը կը հանէ։

(Շարունակելի)

49

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՀՈԳԵԶԱՒԱԿԸ

(Պոլսահայ կեանքէ)

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԴ.

Եւ սակայն ո՛րչափ կը սխալէր Սիրանոյշ՝ առաջին ակնարկով մը այդպէս անոնպատ մատածելով Հոսանքեան էֆէնտիի մասին, այն բարեարոյ և ազնիւ երիտասարդին՝ որ հակառակ իր գաւարիկ ծննդեան՝ կրթութիւն և գիտակից կենցաղագիտութիւն մը կը խրատցնէր իր անձին մէջ։ Անիկա ո՛չ իր արտաքին չարժուձեւին, և ո՛չ ալ իր խօսելու կերպին մէջ ունէր ենթադրուած այն բարութիւնը և յոխորտանքը՝ որ յատուկ են միայն սինլքոր թուրքերու։ Իր խօսուածքը մեղմ էր և արամաբանուած, զգուշիկ, պահելով իր մէջ չեշտ մը՝ որ հեռի խորհ ըլլալէ՝ դատողութեան անդորր կշիռը կը ցոլացնէր։

Միւս կողմէ, Հոսանքեան մին էր այն եզական ընթերքն՝ որոնք չնորհիւ իրենց բնատուր տաղանդին ու եռանդին՝ պատանութենէ կը մտնեն գործի աշխարհը, յաջողելու չանը ձեռուընին կը թրծուին, կը հասունանան հոն և կը չինեն գուժարներ՝ որոնք զուա՛ տարիներ են արթնամտութեան և ճակտի արդար քրտինքի։

Ասուելինաց ճիւղը՝ որուն վաճառականութեան փարած էր հոգեւին, նոր զարկ մը ստացած էր իր օրով, և այսօր նոյն արհեստին գանուող չքներու մէջ «մրցակցական ոգին» կարենալ դընելուն՝ արժան էր որ պարծէր անիկա։ Բայց և այնպէս իր խառնուածքը չէր ներեր սնապարծութեան փուքերով ուռիլ, և Հոսանքեան էֆ. կը շարունակէր յարատեւել իր աչալուրջ պարապմանքը մէջ, լռիկ մնջիկ, դիտելով «կարմիր»ներու խոհրդաւոր դէղեր։

Ասոնք չէր վրնաթ ըմբռնել Սիրանոյշ։ «Գործի մարդ մը՝ լծորդուած որսի մարդուն հետ»։—սառնկ տիպար մը եթէ ոչ ճանչնալու, գոնէ երեւակայելու երջանկութիւնը տակաւին արուած չէր իր կուսական անփորձագէտ ուղեղին։

Ցաւալին հոն է որ բոլոր այն աղջիկները որոնք արբունքի իրենց լիսփթիթ չրջանին մէջ՝ դէպի ամուսնական կենցաղ իրենց մուտքին կը պատրաստուին չեն թոթուած բնաւ սիրոյ անրջակերպ և օդային հայեացքներնին, ու կը չարունակեն պահել իրենց թունդ հոգիներուն մէջ անիմաստ արհամարհանք մը՝ հանդէպ պատուաւոր և կենցաղագէտ փեսացուներու՝ զորս բաւսը իրենց դէմը կը հանէ։

(Շարունակելի)

Տիկին Մանոնի քարկութեամբ կ'երթայ նստիլ բազմոցին անկիւնը ու կանակը ամուսնոյն դարձնելով՝ տխուր լռութեան մը մէջ կ'ամփոփուի։ Խաչիկ աղան տեսնելով որ իր ըրած կատակը չատ առաջ մղած էր, կը սկսի մեղմանալու քաղցրութեամբ կ'ըսէ կնոջը։

—Սիրելիս, խնդիրը ինչո՞ւ անձնական կը տանիս. իմ ըսածներս ընդհանուր ըմբռնումով է, անհատական ակնարկութիւն մը ընել չէր դիտումս. ո՛չ Եւաբերպէն և ոչ ալ «անմեղ» իգական սեռը վշտացնելու միտք ունիմ...

—(Տիկին Մ-ննի լռա կենալ)

—(Խաչիկ աղա շարունակելով խոսքը) Օր մը օրանց նշմարած ես իմ կողմէս յարգանց պակասութիւն մը։

—(Միշտ լռա)...

—Դուն կատակը կը վերցնէիր, ինչ եղար հիմայ չգիտեմ։

—.....

—Մէկ քեզի այդպէս պապանձող Զաքարիան ինչեցուց...։ Իմին աղուոր

—Օխ, աղուոր բան անանկ է թէ արվոնց մէջ ինչ նուազ կայ նէ քիչ մը չալել տուր ալ զուարճանանք։

—Քու գիտցածդ չէ անիկա. «Նուագքեւտերպիայն է ներշնչեալ առաջին կարգի գրաբարագէտ մը։

—Հա՛ա՛ա, հապկայ սա «Նուագները՝» որոնց մէջ մեղուի ձայնէն բռնէ մինչև զգացումներուն «աս սիէզ»ը ու «սի պէմոլ»ը կը գտնուին։

—(Զէրոյսելով) Կ'աղաչեմ, աւելի յարգանք տածեցէք գրագիտուհիի մը հանդէպ որ կը փառաբանուի առաջնակարգ բանաստեղծներու կողմէ և աշակերտուհին է կանման կիներու նշանաւոր հեղինակին։

—(Գոռոզաբերանութեամբ) Մանձեցէք՝ խնդրեմ ձեր պատուախօսութիւնը։

—Գործերնուդ չեկաւ կարծեմ ըսածս։ Կ'ըմբռնեմ յարգանքը իր պատշաճ սահմաններուն մէջ. բայց գրագիտուհիի մը տաղանդը չափազանցել, դէպի մթնոլորը բարձրացնելով զայն՝ Եղիա մարգարէին պէս՝ անմոռութեան գոլոշիքը, խստովանեցէք թէ ընթերցող ողջամիտ հասարակութեան ծիծաղը կը շարժէ ատիկա։

—(Բարկութեամբ) Հերիք, ալ բաւ է։ ականջներդ կը լսէ՝ կոր ըսածիդ... մարդուս խօսքը բերնէն կ'ելլայ։

—Արդէն ուրիշ կերպ չի կրնար ըլլալ. ամէնէն վարժ ճամբան այն է...

—(Զայրացած) Լռեցէք կ'ըսեմ կոր ձեզի. իմ սեռիս արժանապատուութեան արդար զգացումները կը վիրաւորէք. ա՛ն որչափ ջիղերուս կը դիպչիք կոր...։

—Հա՛, հա՛. հիմակուան կիներուն պաշտպանողականը այդ է. նո՛ր «մօտա»։ գործերնուն չեկած բանը՝ «աբներներնուն» կը դպչի։ Այ է սպէր տակէ վերջը ամուսնացող էրիկ մարդիկներուն գլխուն։

—(Տիրոնիեմբ)... Ափսոս՝ ափսոս. ինչ դժբաղդ կենակցութեան մը դատապարտեր են զի՛ս։

—Հապա չես բեր ինծի... «սէս պէպ» եղողը հազար անգամ թուքը ծուռ կըլլէ։

—(Հարուածով) Ոհ, ա՛հաղ... աւուրք իմ անցան որպէս հովանի...

—Մէյմն ալ ինծի հարցուր։ Ինչ կայտառ երիտասարդ մըն էի. ամուսնանալէս իվեր աչքս լոյս չի մնաց՝ մէջքս ալ ոյժ. ակռաներս գրեթէ ամբողջ թափեցան ու բերանս քովի հոռոփ հանդիմին «վէրանէ»ն դարցաւ. վերջապէս ծաղիկի պէս մարդը վարունգի գաղտցեցիք տիկին... (Կը շարունակէ պատրաստել ծխախոտը)։

—(Հարուածելով սուէ ենելով) Եա՛ կը նախատէք զիս՝ այնպէս չէ՞. չատ լաւ. վաղուընէ իսկ տղերգարիս պիտի մատուցանեմ ամուսնալուծութիւն խնդրելու համար։

—(Ժպտելով) Հայրապետը հիմայ գլուխ քերելու ժամանակ չունի այդ մասին. մինչեւ որ կարգը քեզի գայ նէ... մենք ատին իրարու հետ կը հաշտուինք արդէն։

—(Պոռալով) Հաշտուի՞լ մի... երբէ՛ք, երբէ՛ք. կ'իմանաք ըսածս պարոն, երբեք և երբէք. այլեւս հետս մի՛ խօսիք։

—Ցամ վարի սաավոն, պէն ֆու է էլ ի ֆէ...

—.....

Տիկին Մանոնիկ քարկութեամբ կ'երթայ նստիլ բազմոցին անկիւնը ու կանակը ամուսնոյն դարձնելով՝ տխուր լռութեան մը մէջ կ'ամփոփուի։ Խաչիկ աղան տեսնելով որ իր ըրած կատակը չատ առաջ մղած էր, կը սկսի մեղմանալու քաղցրութեամբ կ'ըսէ կնոջը։

—Սիրելիս, խնդիրը ինչո՞ւ անձնականի կը տանիս. իմ ըսածներս ընդհանուր ըմբռնումով է, անհատական ակնարկութիւն մը ընել չէր դիտումս. ո՛չ Եւաբերպէն և ոչ ալ «անմեղ» իգական սեռը վշտացնելու միտք ունիմ...

—(Տիկին Մ-ննի լռա կենալ)

—(Խաչիկ աղա շարունակելով խոսքը) Օր մը օրանց նշմարած ես իմ կողմէս յարգանց պակասութիւն մը։

—(Միշտ լռա)...

—Դուն կատակը կը վերցնէիր, ինչ եղար հիմայ չգիտեմ։

—.....

—Մէկ քեզի այդպէս պապանձող Զաքարիան ինչեցուց...։ Իմին աղուոր

Մաննիկ հանըմրա, թմբոչ Մաննիկ հանըմրա...

—. . . . . .

—(Կնոջը էլ-էլ ղչէլով) Անուշիկ Մաննիկ հանըմա... հէմ ինձի նայէ, ատանկ հետա «քէն» պահես նէ՝ ես ալ գիչերները քեզի օրօր չեմ ըսեր ու քուկին ալ քունդ չի տանիր. դուն կը տուչես ետքը անանձգիտա ըլլալով։

—(Տիկին Մաննիկ դիր լոռա նը ինծա, այս անգամ ինծալը բռնելով)....

—(Խալեկ ալ մտաստանջանիկ ինչացընելով) Ա՛խ, աս ինչ կանգածելի լուռութիւն է. արդեօք սիրելի աղիկինս լեզո՞ւն կըլլեց կ'ըսես. բժիշկ մը բերեմ, ինչ ընեմ... չուարեցայ մնացի... կըթկբթկբթկբթկբթա՛ռաք...

—(Մաննիկ հանըմ հեգատրբրելով) Ինչ է այդ, ինչ կը գոչես, Խալեկ աղա։

—Չի խօսելուդ համար «ֆէսֆէսէ»էս հաւկիթի կ'ածեմ կոր...

—(Ժպտելով) Միչտ մեռնողս զուարճախօսը, միչտ հեգնամարդը. գանէ չի խայթէիր զիս...

—Նոնոչս, սիրաս մաքուր է. գիտես որ քեզի համար հոգիս կուտամ. արդէն խայթելու եղանակիս մէջ չարամտութիւն չի կայ երբեք, վեհանձնութեամբ է և բնաւ հետք չի թողուր ազատամիտ անձերու վրայ։

—(Կանչէն) Բայց վերջապէս սիրաս կոտրեցիր։

—(Ուրախանալով) Ես կը չիմամ սանիկա հիմա։ (Բազմավրդովելով) Հազար ներողութիւն կը խնդրեմ քեզմէ, սիրելի տիկինս. եկար զիրար համբուրելով հաշտուինք։

Այր ու կին խանդակաթ զիրար համբուրելէ յետոյ, ճաշարան կ'իջնեն։ Ամուսինը՝ նախապէս ախորժաստու օղի մը զրկելով իր ստամոքը՝ ներքին գոհունակութիւն մը զգալէ վերջ, զուարթութեամբ կ'ըսէ կնոջը.

—Դուն ալ խմէ նայիմ հատ մը, սիրելիս։

—Ամենայն շնորհակալութեամբ։

Տիկին Մաննիկ իր գաւաթն ալ օղի կը լեցնէ ու զայն ձեռքը առնելով, խմելէ առաջ, ժպտադէմ կ'ըսէ ամուսնոյն.

—Կը յիշե՞ս, Խալեկ աղա, 24 տարի առաջ, մեր պակի արարութեան ժամանակ երբ քահանան ըսաւ, «Առեալ զձեռն Եւայի»...

—Այո. «Վէր պագալըմ չու թաթը պէլայի», ըսի կամացուկ մը՝ և ալ չեմ զղջար։

—(Ուրախանալով) Էյ կեցցես, Խալեկ աղա. կենացդ անանկ է նէ, ըսելով Տիկին Մաննիկ օղին կ'ըմբշխնէ և ճաշը զուարթութեամբ կը շարունակուի։

ՊԱՒՂՈՍ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՍՊԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Տըլակօսի խնդիրը. — Ոռո՞ւ բերանը պիտի իյնայ ան.

Պէրլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը զրաղին Բորթուկալի թագաւորին Լոնտոն ընելիք յառաջիկայ այցելութեամբ։ Այդ շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ, այն տեսակցութեանց միջոցին, զորս պիտի ունենայ Բորթուկալի թագաւորը Էտուարտ Է.ի և Անգլիացի նախարարներուն հետ, վերջնականապէս պիտի կարգադրուի Տըլակօս Ծոցին խնդիրը և Բորթուկալ՝ վերջապէս այս կամ այն կերպով Անգլիոյ պիտի թողու Մոզամպիքի այդ մասը, որուն վրայ անքան աչք ունկուած էր և որուն Անգլիացիք պէտք է տէրը դառնան եթէ կ'ուզեն Թրանսվալի մէջ իրենց գոյութիւնը պահպանել։ Սակայն զատ, Բորթուկալի թագաւորը Լոնտոնի մէջ պիտի տեսնուի Վիլհէլմ Բ.ի հետ, որմէ խոստում պիտի առնէ, որպէսզի Գերմանիա ոտնձգութիւն չընէ Անգլիոյ և Բորթուկալի միջեւ գոյացած համաձայնութեան։ Տակաւին որոշապէս յայտնի չէ թէ, ո՛րչափ ճշմարիտ է այս լուրը, որովհետև Պէրլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ սովորութեան պէս բան մը եղած է այս տեսակ զրոյցներ նետել մէջտեղ, (որոնք չատ քիչ անգամ ճիշդ կ'ըլլան) որոնց միակ նպատակն է ուրիշ տալ բացատրութեանց, որպէսզի տեղեկանան այս կամ այն կառավարութեան մտադրութիւններուն, ա՛յն կառավարութեանց, որոնց «էնդիկոտներն» կը վախնան իրենք։ Արդէն քանիցս լուր ելաւ թէ Բորթուկալ Անգլիոյ ձգելու վրայ է Տըլակօսի Ծոցը և ամէն անգամ այդ լուրը պայծառնապէս հերքուեցաւ Լիզպոնի մէջ, ինչպէս քանիցս հերքուեցաւ Տըլակօս Ծոցը Գերմանիոյ ծախելու կարծեցեալ առաջարկները։ Ընդհանրի Բորթուկալեան գաղթականութեանց անկախութիւնը, ֆանդիր մըն է զոր այդ պզտիկ երկրին վարիչները կ'ուզեն իրենց ճառերով իրականացնել, բայց բաւական մեծ միամտութիւն է հաւատալ այդ բանին և հաւատալ այդ յայտարարութեանց անկեղծութեան։ Անգլեւաբէր պատերազմին միջոցին, քանիցս տեսնուեցաւ թէ՝ Բորթուկալ որքան փութկոտ հանդիսացաւ հաճելի երեւալու Անգլիոյ, և այդ հաճելիութիւնը մինչև անգամ հասցուց ճանչնալու իր չէզոք տէրութեան պարտաւորութիւնները, և չնորհաւորելու Անգլիան հարաւ-ափրիկեան պզտիկ հանրապետութեանց վրայ տարած իր յաղթանակներուն համար։ Հակառակ բազմիցս ծանուցուած ըլլալուն, դժուար է հաւատալ անգլեւորթուկալեան դաշնակցութեան մը գոյութեան, բառին իսկական իմաստով, բայց ընդունիլ թէ Բորթուկալ բացորոշ կերպով Մեծն-Բրիտանիոյ պաշտպանութեան կը դիմէ, ասիկա անվիճելի է։

Գալով Տըլակօսի վաճառման կամ անոր Անգլիոյ յանձնման, ասիկա վերջնապէս տեղի պիտի ունենայ օր մը։ Բորթուկալեան գաղթական կայսրութիւնը սպառնալիքի մը առակ է միչտ քանի որ Բորթուկալ կատարելապէս անկարող է զայն պաշտպանելու մինթարական և գոհացուցիչ յաջողութեամբ, պատերազմի մը պատահականութեան առեն։ Սակէ զատ, այս պզտիկ երկիրը անտեսական ամենէն տագնապալի կացութեան մէջ կը գտնուի։ Ոչ միայն ոչ է գոհացուցիչ չահ չկրնար ձեռք ձգել ան՝ այդ գաղթականութիւններէն, և չկրնար զանոնք պաշտպանել գործնական, այլ նաեւ անոնք իր վրայ մեծ բեռ մը եղած են, այնպէս որ՝ Բորթուկալեան կառավարութիւնը Տըլակօսէն վազանցնելէն մեծ չահ պիտի կրնայ ունենալ։ Միայն թէ, վաստակի մատանդութիւնը սա է որ, Բորթուկալցիք չատ աղէկ կը հասկնան քաղաքական այն մեծ կարեւորութիւնը զոր պիտի տայ այդ ծոցին ատացումը մեծ տէրութիւններէն ոչ է մէկուն, որ Ափրիկէի մէջ երկրակալական քաղաքականութեան մը ձգտումները ունի։ Տըլակօս ծոցին վրայ աչք ունին Գերմանիա և Անգլիա, և երբ երկու տարի առաջ Ռաչինկդընի մէջ՝ Ամերիկայի համար Ափրիկէի մէջ յենակէտ մը գտնելու փափաքը կը յայտնուէր, ցոյց կը արարուէր Տըլակօսն և կ'ըսուէր թէ ամերիկեան մեծ հանրապետութիւնը մեծ զոհողութիւններ պիտի ընէ ձեռք անցընելու համար զայն։ Այն ատենէն ի վեր ամերիկեան քաղաքականութեան ջանքը եղած է իր ազդեցութիւնը յառաջ տանիլ զուտ ամերիկեան հողերուվրայ, այնպէս որ իր կողմէ մրցակցութիւնը կրնայվերջած նկատուիլվերջապէս։ Ուրեմն Անգլիա և Գերմանիա միայն կը մնան մէջտեղը, որոնցմէ մէկը կամ միւսը պիտի խլէ իւղտ պատառը. սակայն կը կարծուի թէ Բորթուկալ չատ սուղի պիտի նստեցնէ այդ բանը անոնցմէ մէկուն կամ միւսին։ Պէտք է ըսել թէ, ամէն բաղդ Անգլիոյ վերապահուած է։

Խիստ հետաքրքրաշարժ պիտի ըլլայ ուրեմն մօտէն հետեւիլ այն պարագաներուն, որոնց մէջ տեղի պիտի ունենայ Բորթուկալի թագաւորին Լոնտոն ճամբորդութիւնը։

ՋԻՆԱԿԱՆ ԲԱՂԱՔ ՄԸ ԱՑՐԱԾ

Շանկայէն 4 հոկտ. թուականով կը հեռագրուի թէ սաստիկ հրդեհ մը ծագելով Ամոյի մէջ, գրեթէ ամբողջովին այրած է օտարներու թաղը։

Այս մասին Հոնկ-Քոնկէն անգլիական «Սթար» լրագրին հետեւեալը կը հեռագրուի. «Ամոյ քաղաքը այրած է։ Բաղաքին՝ օտարներու բնակած մասը բոցերու մէջ է, և հրդեհը արագապէս կը տարածուի։ Օտար գործակատարները այրած են արդէն»։ (Ամոյ՝ Բոքիէն Նանանգին մէջ, համանուն կղզիին վրայ հաստատուած նաւահանգիստ մըն է։ Բաղաքը, որ ապանբինդ քիլոմէթրի չափ չրջանակ մը ունի, երկու մասի բաժնուած է, ներքին և արտաքին։ Բաղաքներէն իւրաքանչիւրը նաւահանգիստ մը ունի։ Ներքին մասինը պաշտպանուած է գեղեցիկ ամրոցներով։ 1841ին քաղաքը ձեռքը անցաւ Անգլիացիներուն, և յաջորդարին անգլիական վաճառականութիւնը մեծաւոր գործեց հոն։ Ամոյի բնակչութեան թիւը կ'անցնի 250,000ը։)

ՊՕԵՐ ՁՕՐԱՎԱՐՆԵՐԸ

Պրիւքսելէն կը գրուի թէ, Պօթա և Տըլարէյ զօրավարները հոն կը սպասուին չաբաթ օրն։ Այդ օրը՝ իրենց ճամբորդութիւնը աւարտած պիտի ըլլան Հոլանտայի մէջ։ Հոն պիտի գտնեն Տէվէդ զօրավարը, որ թեթեւ ոտկարութեան մը պատճառաւ, չէր կրցած ընկերակցիլ իր ընկերներուն։

Իր բացակայութեան, Տէվէդ զօրավարը անձնակցեն զանազան գործերով զբաղած է, ի մէջ այլոց, հարաւ-ափրիկեան պատերազմին վրայ գրած իր գիրքին փորձերը սրբագրելու։ Այդ գիրքը զինքը չի գոհացներ այնչափ. կ'ըսուի թէ ամբողջ գլխներ կ'ուզեցնէ դարձեալ։

Այս գրքին մասին վէճ մը ծագած է զօրավարին և հոլանտացի հրատարակիչներուն միջեւ։ Հրատարակիչները կը խնդրեն զօրավարէն փութացնել գրքին հրատարակութիւնը, այնպէս որ ան կարենայ լոյս տեսնել դեկտ. 5էն առաջ, հոլանտական Ս. Նիքոլայի ժողովրդական հանդէսին օրը։ Իսկ զօրավարը ընդհակառակը կը պնդէ թէ ինքը ամէն իրաւունք ունի բարեփոխելու գիրքը, ուզածին պէս։ Ակէ զատ, զօրավարը մեծ ժամանակ տուած է ամփոփելու համար այն նիւթերը և վաւերագիրները՝ որոնք պիտի ծառայեն կազմելու անգլեւաբարական պատերազմին պաշտօնական պատմութիւնը։ Զօրավար Լուքաս Մէյէրի կողմէ ձգուած բազմաթիւ թուղթեր, պիտի ծառայեն պատրաստութեանը այս գործին, զոր զօրավար Տէվէդ, օգնութեամբ իր քարտուղարին, սկսած է խմբագրել։ Բազմաթիւ հրատարակիչներ դիմում ըրած են հրատարակել այն գիրքը, նամակն անոնցմէ և ոչ մէկը ընդունուած է։ Պօթա և Տըլարէյ զօրավարները Տէվէդ զօրավարին կը ձգեն կարգադրել հրատարակչական խնդիրը։

ԶՕԼԱՒ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ընդհանուր սուգի հանդէս մը եղաւ Զոլաի յուղարկաւորութիւնը, որուն կը մասնակցէին արուեստագէտներ, գրագէտներ, բանաստեղծներ, գործաւորներ, որոնց մէջէն թափօր անցաւ, առանց ազգայնականներու կողմէ ծըրագրուած ոչ է միջադէպի հանդիպելու։ Բազմութիւնը դագաղին անցած տեղերը կը կենար՝ վերջին յարգանք մը մատուցանելու համար ողբացեալ գրագէտին։

Կէս օրին Զոլաի տան շրջակայքը խռնուած էին բազմաթիւ երկաթ յուղարկաւորներ։ Հեղինեակ կը հասնէին պատգամաւորները, թէ՝ օտար երկիրներէ և թէ Բորիզէն, իրենց ցաւակցութիւնը և մխիթարութիւնը յայտնելու համար Զոլաի այրիին։ Սակայն Տիկին Զոլա՝ սենեակէն դուրս եկած չըլլալով, իր ազգականուհիին՝ Տիկին Լաղօռիի հետ, այցելուները կ'ընդունուէին բարեկամներու կողմէ։ Ամէն վայրկեան ծաղկեփունջեր և պսակներ կը հասնէին։ Բակին մէջ՝ ուր դրուած էր դագաղը՝ տեղ չմնալուն փողոցին մէջ կառքերու վրայ դիզելէ դրուեցան զանոնք, թափօրին հակիչները։ Մասնաւոր հրաւիրագիր ունեցողները միայն կ'ընդունուէին տունէն ներս։ Կէս օրէն ժամ մը ետքը դագաղը դրուեցաւ մեռելակառքին վրայ, եւ ծաղկեփունջերը ուրիշ մասնաւոր կառքերու վրայ դրուելով թափօրը կազմուեցաւ հանդիսաւորապէս։ Տունին նեղ փողոցին մէջ, 2000 հոգիէ աւելի բազմութիւն մը խռնուած էր, որոնց մէջ ի մէջ այլոց կը գտնուէին վարչապետին կողմէ՝ էտկար Ռոմպ, զօրավար Անտրէի կողմէ՝ ներկայացուցիչ մը, ծովային նախարար Մ. Բէլըզանի կողմէ՝ երկու ապաներ, պատերազմական նախարարութեան կողմէ՝ զօրավար Բիրսէն և չատ մը ուրիշ երեւելի անձեր։ Դագաղը կառք դրուած պահուն բոլոր ներկաները գլխարկին հանեցին։ Դագաղը կրող ութը անձեր՝ անոր կառք դրուելէն ետքը՝ ծոկերը բռնեցին։ Պակներուն մէջ աչքի զարնողներն էին «Մարդկային Իրաւունքներու Պաշտպան Ընկերութիւն»ին կողմէ նուիրուած խոշոր պսակը, որ սմբողջովին բնական ծաղիկներով պատրաստուած էր։ Ցեսոյ Մոնմարթրի իշխանին և Սանֆրանչիսկոյի ֆրանսական գաղթականութեան կողմէ նուիրուած պսակները։ Ժամը Լին քառորդ մնացած, քաղաքապետին նշանին վրայ, թափօրը ճամբայ ելաւ։ Դագաղին անմիջապէս ետեւէն կը քալէին Զոլաի ազգականները և բարեկամները, Լիւսիվիք Հալեվի, Օգթավ Միրաբօ՝ ծոկերէն բռնած, Մ. Մ. Տէմուլէն, Պուլնօ, Ֆասքէլ։ Իրենց կը հետեւէին՝ Հանրային կրթութեան նախարար Մ. Շոմիէ, Լեոմէն Ֆունիէ, և քիչ մը հեռուէն՝ Ալֆրէտ Տրէյֆիւս, Կապրիէլ Մօնօ, Էսվիէօ, Լոպօռի, Գնդ. Բիքար, Փոռէս, Մաթիէօ Տրէյֆիւս և Տիկին Ալֆրէտ Տրէյֆիւս։ Թափօրը անցաւ Գրէնէլ և Ավընիւ Ռուշըլէն պողոտաներէն և հասաւ Մոնմարդրի գերեզմանատունը։

Դագաղը գերեզմանատան մէջ կառքէն վար առնուելով, նախ խօսեցաւ կրթ. նախարար Շոմիէ՝ Ֆրանս. կառավարութեան կողմէ։ Ցետոյ բեմ ելան գրագէտներու ընկերութեան նախագահ Մ. Ալպէլ Հէռման և Անատոլ Ֆրանս, որոնք գրուատալից խօսքերով փառաւորեցին Զոլաի տաղանդը և իր գրական կարողութիւններն ու արժանիքը։ Ցետոյ կարդաւ դագաղին քովէն անցան յուղարկեալները, որոնց թիւը կը հասնէր 100,000ի։

Անատոլ Ֆրանսի ճառը

Անատոլ այն ճառը, զոր Անատոլ Ֆրանս խօսեցաւ Զոլաի դագաղին առջեւ։

«Էմիլ Զոլաի բարեկամներուն կողմէ այս գերեզմանին վրայ խօսելու կոչուած ըլլալով, նախ պիտի հաղորդեմ անոնց յարգանքը և վիշտը։

«Պարոններ, մատուցանենք Զոլաի, իր բարեկամներուն ծանուցով, այն յարգանքը՝ որուն արժանի է։ Բայց ողբերով ու արտասուներով չէ որ պէտք է փառաւորել զանոնք՝ որոնք մեծ յիշատակ մը կը ձգեն, այլ իրենց գործին և կեանքին կենդանի պատկերովը։ Զոլաի գրական գործը անսահման է, ինչպէս Գրագէտներու Ընկերութեան նախագահը յիշեցուց զայն ձեզ՝ հիանալի լեզուով մը։

«Պարոններ, երբ կը դիտէինք իր գրական այդ չէնքին քար առ քար բարձրացնելը՝ զարմանքով կը դիտէինք այդ գործին մեծութիւնը։ Կը հիանային, կը զարմանային, կը գովէին, կը պարսաւէին։ Դիտաւորք և պարտաւ բարեկամներ էինք։ Եւ երբեմն, անձամբ գիտեմ, անարդար պարսաւանքներ կ'ըլլային հոգոր գրագէտին։ Թշնամանքները և փառաբանութիւնները իրար կը խառնուէին և գրական այդ գործը կը մեծնար հեռուհեռ։ Այսօր, որ ան իր ամբողջութեամբը հրակայական բան մը կը ներկայացնէ, այսօր կը ճանչցուի՝ նաեւ անոր ոգին՝ որով կանգնուած է այդ չէնքը, և այդ ոգին՝ բարութիւն է։

«Զոլա բարի էր։ Մեր հոգիներուն պարզութիւնը և ծանր գրականութիւնը ունէր ան։ Խորապէս բարոյականացուցիչ էր։ Իր վէպերուն մէջ, որոնք ընկերային ուսումնասիրութիւններ են, ան կը հետապնդէ, բուռն ատելութեամբ մը դատարկանն և անմիտ և ընկերութեան վնասակար ազնուապետականութեան մը։ Ան պայքարեցաւ ժամանակին բարոյական ցաւին և դրամին զօրութեան դէմ, պայքարեցաւ ան ընկերային չարիքներուն դէմ՝ ուր որ հանդիպեցաւ անոնց, իր երկրին մէջ։ Ատանք եղան ատելութիւններ։ Իր վերջին գործերուն մէջ, ան ցոյց տուաւ իր բուռն սէրը մարդկութեան հանդէպ։ Կ'ուզէր որ աշխարհի վրայ, անընդհատ, մարդոց ահագին խումբեր երջանկութեան կոչուին։ Այս անկեղծ իրապաշտը ծայրայեղ գաղափարապաշտ մըն էր, և որուն գործը մեծութեամբ՝ Թուղդոյի գործին հետ միայն կրնայ բաղդատուիլ։ Ասոնք երկու ընդարձակ խաչաձեւ քաղաքներ են քարով մը բարձրացուած եւրոպական մտաւորականութեան երկու ծայրերը։

«Զոլայի կողմէ ճշմարտութեան և Արդարութեան համար ձեռք առնուած պայքարին անդրադարձած ատեն, կարելի՞ է ինծի լուռ անցնիլ այն վայրահալութիւններէն, որոնք չդադրեցան իր շուրջը կեանքին մինչեւ վերջը։

«Զոլա մեծ բան արժի է իր հայրենիքին համար, յյուսահատելով հետապընդելէ Արդարութիւնը։ Զանգատինք ատոր համար քաշուած տառապանքներուն։

«Տգիտութեան, չարութեան և արխմարութեան դէմ մը վիպ կանգնած իր փառքը, կը հասնի սնմասչելի բարձրութեան մը։ Ան փառաւորեց իր հայրենիքը և աշխարհը, մեծ գործով մը։ Իր ճակատագիրը և սիրաը ամէնէն մեծ դիրքին արժանացուցին զինքը։ Մարդկային խղճին յիշատակարան մը եղաւ ինքը։»

Հակառակ արարողութեան ազատոր հանգամանքին, բազմութիւնը չկրցաւ զսպել ինքզինքը՝ յուզուած՝ ծափահարութիւններով արտայայտելու այն խոր ապատրութիւնը՝ զոր պատճառեց այս պերճախօս ճառը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 8 հոկտ.— Աւստրիոյ Խորհրդարանը հոկտ. 16 ին պիտի գումարուի։

ՊԷՐԼԻՆ.— «Նորա Տայչէ Ալկեմայնէ Զայթունկ» կ'իմանայ թէ Վիլհէլմ կայսրը արամագիր էր ընդունիլ պոէր զօրավարները, բայց պայմանով որ հականգլիական ոչ եւ է չարժումէ զգուշանան, եւ Անգլիոյ դեսպանին միջոցաւ խնդրեն ունկնդրութիւնը։ Պոէր զօրավարները նախ հաւանած էին այդ պայմաններուն, բայց հիմա չենուզեր այդ ունկնդրութիւնը խնդրել, նախամեծար համարելով սպասել որ այդ մասին կայսր կողմէ հրաւէր մը ըլլայ իրենց։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ գործը փակուած կը նկատուի, վասն զի ժխտական արդիւնք մը ունեցած է։

ԲԷՇԹԱ.— Այսօր կատարուեցաւ Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին վերաբացումը։ Նիստը բացուելուն պէս, անկախութեան կուսակցութենէն Մ. Պարապա բուռն յարձակում մը ըրաւ այն եղանակին վրայ, որով կը կատարուի Աւստրիոյ հետ պետական պայմանադրութեան բանակցութիւնները. նաեւ Արտաքին գործոց նախարար Կոլոսվարի կոմսին կատարած դերին վրայ։ Երեսփոխանը խօսած ատեն մեծ աղմուկ յարուցուեցաւ։ Հարցուց նաեւ թէ կառավարութիւնը ինչո՞ւ չմասնակցեցաւ Բոչոնթի յոբելեանի հանդէսներուն։ Նախարարապետ Մ. Ֆոն Զէլ որուն խօսքերը կ'ընդմիջուէին ընդդիմադիրներուն կողմէ, մերժեց Կոլոսվարի կոմսին գէմ ըստ՝ ուծները։ յայտարարելով որ Արտաքին գործոց նախարարը բանակցութեանց պահուն միայն իր իրաւասութեանը վերաբերեալ գործերով զբաղած է։

ԲԷՌԼԻՆ.— Ռուսերը, այսօր, Զինուցիներուն յանձնեցին Լիսա գետին հարաւային կողմը գտնուած Մանչուրիոյ գետիները, Մանչուրիոյ վերաբերեալ ռուսաւրիչական պայմանադրութեան համաձայն։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփոխան Մ. Տըլոնքլ յայտարարեց թէ Խորհրդարանը վերաբացուելուն հարցանդում պիտի ընէ՝ Ֆրանսայի ու Սիամի միջեւ կնքուած նոր դաշնադրութեան մասին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ թագաւորը այսօր, ատորագրեց Խորհրդարանի վերաբացման հրամանագիրը։ Վերաբացումը հոկտ. 20 ին պիտի կատարուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ լրագիրները ընդհանրապէս խիստ կը խօսին Ֆրանսայի ու Սիամի միջեւ կնքուած դաշնագրութեան մասին։

ԲԱՐԻԶ.— Պոթա Տէվէթ եւ Տըլարէյ զօրավարները երեքշաբթի օր Բարիզ պիտի գան, եւ հինգշաբթի Գերլին պիտի երթան։

—Շանգ'էլիզէի պալատը չինող ճարտարապետները կը ծանուցանեն թէ այս չէնքին փլուզումը մտադրուած է, ատոր չինութիւնը աւարտելու համար հարկ եղած դրամին չգոյութեան համար։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

9 Հոկտ. 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	100 15
Թէքէ	(Tab. Turcs)	357 —
Գոնսոլիտ.	(R. Turque D.)	28 50
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	120 50
Պանք. Օթթ.	1 52 (Banque Ott.)	585 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	148 —

ԹԷՎԱԾԻՀԱԹ

Մամուլթը սախիլիյի Օսմանէնին Էվրոբաճա թէվսիի թիճարէթի հոլոնտան մասրուֆ օլան մէսախինէն նաչի, թիճճարանը միթէպէրանան ռիֆթիլու Ցակոբ Գէորգեան էֆ.ենտ Սալիսէ ռիւթպէի թէվֆիկ պուլրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Եավերանը հազրէթը Շէյրիսարիտէն միւսաֆիրէյնը էնէպէեէ թէշրիֆաթընը ֆէրիգ սասատիլու Անմէտ Ալի բաշահա Մուրասսա նիշանը ալիի Օսմանի իհսան պուլրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐԳԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.—Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան իբր յիշատակ շինուած ոսկիէ շքադրամը, որ կը նուիրուի այդ հանդէսին մէջ պատուիրակ ունեցող վեհապանութիւն, Վեհ. Սուլթանին ալ մատուցուած ըլլալով Անգլիոյ դեսպանատան կողմէ, Ն. Վեհափառութիւնը հրամայեց Արտաքին գործոց նախարարութեան իր բարձր գոհունակութիւնը հաղորդել նոյն դեսպանատան։

ԲԱՐԱՏԱՂԻ Ներքոյա իշխանին ծընդեան տարեդարձին առթիւ, Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց յիշեալ իշխանին։

—Վեհ. Սուլթանին կողմէ Խարիֆիէի արարողապետի օգնական Հիլմի պէյ, առջի օր Էմիրկէն գտնուած Բարատաղի դեսպանատունը երթալով, շնորհաւորեց դեսպան Մ. Պաքիչը։

—Դեսպաններէն մէկ քանին ալ այցելեցին դեսպանին։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարը դեռ բժշկուած չըլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց առջի օրուան խորհուրդին։

ԽՈՒՎԱՐԱՐ.—Պոլսոյ Եղեռնադատաստանը ի բացակայութեան դատելոյ ցմահ բերդարգելութեան, քաղաքական իրաւունքներէ զրկման և սաստուածքներուն գրաւմանը դատապարտեց Ալէքսան Զիլէքեան անը, որ Աղէքսանդրիա փախչելէ վերջ, ուրիշ խոտվարներու միացած, կարգ մը վնասակար հրատարակութիւններ ըրած է։

ԱՌԹԻՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ.—Մեծ եպարքոսութիւնը հաղորդեց Անուղղակի տուրքերու վարչութեան թէ Կայս. Իրատէ մը վաւերացուցած է Ռումանիոյ հետ կնքուած առեւրական դաշնագիրը. իսկ Սերպիոյ հետ դեռ բանակցութեան մէջ գտնուելով, 3 ամսուան յետաձգում մը ալ որոշուեցաւ օգոստ. 18էն սկսեալ մաքսային տարբերական ցուցակներու գործադրութեան համար։ Գալով Ցունաստանի հետ կնքուելիք առեւրական դաշնագիրին, անոր բանակցութիւններն ալ մօտ օրէն կ'աւարտին ինչպէս երկու տէրութիւններու շահերուն։

ԵՐԶՆԿԱՑԻ նախարդ կառավարիչ Ասաֆ փաշա Պոլիս գալու համար հանկից մեկնած է. իր բացակայութեան կառավարիչի պաշտօն պիտի ստանձնէ զինուորական հրամանատար Խարբերտի փաշա։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Մնաուկին կողմէ ծախու հանուած գրաւ-կալուածներուն համար թաղային իլմուխապէր չի պահանջել ազդարարուած էր նիստ. կան նախարարութեան, Տէֆթէրխանէի վարչութեան և Քաղաքապետութեան։ Այս առթիւ ծանուցուեցաւ Գործադիր իշխանութեան Ապահովութեան անատուկին քով ունեցած ներկայացուցիչին թէ, երբ աճուրդը աւարտելով վերջին վեկայը ըլլայ պարտատէրին, և այս միջոցին կալուածատէրը մեռնի, որով Շէրիի օրէնքին հանձնարարութեան ժառանգորդներուն ո՛վ ըլլալը ստուգելու հարկ ըլլայ, այդ պարագային մէջ միայն թաղային իլմուխապէր պէտք է փնտռուի։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն որ կը հրամայէ միսը ուժան ծախել, Քաղաքապետութիւնը խնդրեց Ներքին գործոց նախարարութենէն, ապադարարել Իզմիրի միթէսարրիֆութեան որպէս զի ան տրգիլէ Իզմիրի հրապարակին վրայ Պոլսոյ յատկացուած ոխարներու ծախուիլը և զանոնք ղրկել այս Ուզուն Զայրը մարգագետինը ուր կը բաժնուին Պոլսոյ ոչխարները և, որ կ'որոշուին գիները։ Այս խնդրանքը ասոնոր համար է, որովհետեւ չատ մը մասավաճառներ մինչեւ Իզմիր կ'երթան աւելորդ ծախքերով, որով կը սատիպուին վերջը սուղ ծախել իրենց գնած միսը։

ՊՈԼՍՈՅ աղբերը եէտի Գուլի գուրսը մասնաւոր գործարանի մը մէջ այրելու համար տրաքոութիւն խնդրած էին վաճառական Սիմոն Սեհպան և Գառնիկ Հաճամեան էֆ.ները, խոստանալով տարին 200 ոսկի տալ Քաղաքապետութեան։

Քաղաքապետութիւնը տեղեկագրեց Ներքին գործոց նախարարութեան թէ, այս արտօնութիւնը կարելի է տալ, քանի որ Առողջապահական Ժողովին մէջ ոչ է անպատեհութիւն չտեսնէր, հարկային առողջութեան տեսակէտով, այդ աղբերուն այրումին մէջ։

ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ Մագուսա էֆ. ի. տիրնէի ֆրանսական հիւպատոսարանին թարգման կարգուեցաւ։

Մ. Մ. ԹԻՊԻՆԻ Գասրգիւղի մէջ ունեցած մէկ ընդարձակ գետինը նուիրեց ցինաղաքաներու Քոյրերուն, որսն վրայ նուիրատուութեամբ և 200,000 ֆր. ծախքով, ծերանոց մը պիտի չինուի կ'ըսուի։

ՍԻՆՈՊԻ մէջ ժողովրդական հանգանակութեամբ չինուելիք կիներու յատուկ բանտին հիմնարկէքը կատարուեցաւ։

ԲՈԼԷՐԱ.—Եգիպտոսի մէջ առջի օր 143 դէպք և 138 մահ։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ.—Իզմիրի դէմ ցունամատան 5 օրուան քարանթինա դրաւ։

—Շատ մը ընկերութիւններ դադրեցուցին իրենց շոգենաւերուն Իզմիր հանդիպիլը։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.—Պոլսոյ ռումանական հիւպատոս Մ. Ֆարէլ Վիեննայէն, և Թէքիրտաղի ֆրանսական հիւպատոս Մ. փոլ Թէքիրտաղէն երեկ Պոլիս եկան։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՅՈՒՐՏ.—Էրզրումի և չրջակայքերուն մէջ սաստիկ ցուրտ մը ընել սկսած է։

—Գասթէմունիի մէջ ալ սկսած է սաստիկ և անօրինակ ցուրտ մը ընել, այնպէս որ Զանդրիի մօտ թուրք զինուորի մը, լեռնէն փայտ բերած ատեն ցուրտին սաստկութենէն մեռած է։

ԶԵՂԾՈՒՄ.—Մալազկերտի նայիպեան

Նախադատ առեանի Նախագահ Հաֆըզ Իսմայիլ Հագդը, հարցաքննիչ դատաւոր Մուսթաֆա, իր օգնականը Ահմէտ Մաարի ընդհ. դատախազի օգնականի փոխանորդ և ոստիկանական քմիսէր Ահմէտ Ֆէվզի էֆէնտիները իրենց պաշտօնին մէջ գեղծումներ գործած ըլլալով դատաստանի ենթարկուեցան։

ԱՆԶՆԱՕՊԱՆ.—Առջի գիշերը Հորհորի Թաղին մէջ Պէսէթէնի մուսնտիկներէն Իպրահիմի որդին Ֆէվզի, ռէվոլվէր մը ագնելով երբ բերնին մէջ պարպել կ'ուզէր, ձեռքը դողալով գնդակը վիրաւորցաւ և երեսը միայն վիրաւորեց։

ԾՈՎԻ ԱՐԿԱԾ.—Շիքէթի 41 թիւ չզգենաւի գաւառօթ Պէհճէթ և սարամ Հիթչէին առջի իրիկուն ժամը 11ին ատենները Ֆոթմա և Զէօհրէ հանրմեանցուն հետ երբ նաւակով Զիլիֆտարէն կը վերադառնային, նաւակը չրջեցաւ և ամէնքը մէկէն ծովը թափեցան, սակայն հասած անմիջական օգնութեանց չնորհիւ ազատեցան։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

22. Ամէն գիւղի և թաղի մէջ, ծնունդներու, մահերու և ընակարանի փոփոխութեանց վերաբերեալ գործողութիւնները կատարելու պարտականութիւնը կը վերաբերի Իմամներուն և Մուխթարներուն, և ոչ-իսլամ հասարակութեանց գիւղի կամ թաղի Քահանային և կամ Խախամին և Մուխթարներուն, և ամուսնութեանց ու ամուսնալուծողութեանց պաշտօնական գրոյցները արձանագրել տալու պարտականութիւնն ալ կը վերաբերի միմիայն Իմամներուն և ոչ-իսլամ հասարակութեանց տեղական հոգեւոր պետերուն։ Այս դէպքերը գաւառակին Մարդահամարի պաշտօնէին կողմէ իրենց տրուելիք Իլմախաբերի Թուղթերուն վրայ, օրինակին համաձայն, արձանագրելով և ամէն կնքելով, որոշեալ պայմանաժամուն մէջ Մարդահամարի պաշտօնէին պիտի ղրկեն։ Վերոյիշեալ տպեալ Իլմախաբերները, գիւղերու և Թաղերու մէջ՝ Իմամներուն և Մուխթարներուն, և ոչ-իսլամ հասարակութեանց գիւղի կամ Թաղի Քահանային, կամ խախամին և Մուխթարներուն կը յանձնուին, իրենց վրայ պահանջք նշանակուելով ամենց արժէքը։

23. Գաւառակներու Մարդահամարի պաշտօնեաները, նախորդ յօդուածին մէջ նշանակուած կերպով, թաղերէ և գիւղերէ իրենց տրուած Իլմախաբերները անմիջապէս Մարդահամարի Տնտարին մէջ արձանագրելով, ամէն եր-ելք ամիսը անգամ մը անոր մէկ ամփոփ ցուցակը գաւառակին Իտարէի ժողովին վաւերացնել տալէ ետքը, գաւառին կեդրոնը կը ղրկեն, և գաւառին Մարդահամարի պաշտօնեաները գաւառակներէն եկած ցուցակներէն, իրրեւ գաւառի ցուցակ, ուրիշ ամփոփ ցուցակ մը պատրաստելով, Իտարէի ժողովին վաւերացնել տալէ վերջ, նահանգին կեդրոնը կը ղրկեն. նահանգին Մարդահամարի Վերատեսուչն ալ նոյն ցուցակներուն վրայ, գաւառակ առ գաւառակ, գաւառ առ գաւառ, իրրեւ նահանգին ընդհ. ցուցակը, ամբողջ Մարդահամարի դէպքերուն ցուցակը պատրաստելով, Նահանգին Իտարէի ժողովին վաւերացնել տալէ վերջ, կուսակալին կը յանձնէ ներքին գործոց նախարարութեան ղրկուելու համար։

24. Ներքին գործոց նախարարութեան ղրկուած ցուցակները Մարդահամարի Ընդհ. Վարչութեան դիւանին մէջ նոյնութեամբ կը պահուին, ամէն տարի չմոռնալիք վիճակագրական ընդհ. ցուցակներուն իրրեւ հիմ ծառայելու համար։

25. Ամէն տարի, գաւառակներու Մարդահամարի պաշտօնեաները զինուորագրութեան տարիքը թեւակոխողներուն ինքնութիւնը ծանուցանող տեսակները առ առաւելն մինչեւ Մայիսի վերջը պատրաստելով։ գաւառին կեդրոնը պիտի ղրկեն. անկէ ալ նահանգին կեդրոնը պիտի ղրկուին։ Նահանգին Մարդահամարի Վերատեսուչն ալ, նոյն ցուցակները նահանգին զինուորագրութեան ամարին հետ միացնելով, առ առաւելն Գասմէն երեք ամիս առաջ ըստ սովորութեան կուսակալին միջոցաւ Կայսերական զօրաբանակներու կեդրոնները պիտի ղրկէ։ Նոյնպէս զինուորագրութեան օրինական տարիքը թեւակոխողներուն թիւը, կուսակալին միջոցաւ, պիտի հաղորդուի Սպաթապետութեան։

(Շարունակելի)

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՄՈՒՇԵՂ ՎՐԴ.Ի ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

30 ԸՆՏԱՆԻՔ ԳԱՒԱՌԱՆԱՓՈԽՈՒԹԵՆԷՀԱՐԱԺԱՐԱՆ

Գրուած էր թէ Ակնէն 20-30 տուն հայեր Խարբերդի Հայ-Հռով մէկանները բուն եպսկ.ին դիմում ընելով յանձնուած են Կաթոլիկ դաւանութիւնը ընդունիլ անձնական կրից չարժուիթիւնով։ Իրենց դաւանութեան գիրը ղրկուած էր Խարբերդ մանաւոր պատուիրակով մը, որ պաշտօն ունէր Կաթոլիկ եպս.ը Ակն բերել։

Արքեպիսկ. առաջնորդ Մուշեղ Մ. Վրդ. Սերովբեան, որ Վաղէնի եկեղեցական խնդրոյն կարգադրութեան համար Ակն գացած էր, մէկ կողմէն նկատողութեան առնելով դաւանափոխներուն գանգատներուն պատճառները և միւս կողմէն համոզելով որ կրքի և անձնական նկատումներու թելադրութեամբ ոտնակոխ չընեն իրենց մայրենի եկեղեցին, յաջողեր է վերադարձնել զանոնք Հայ եկեղեցւոյ ծոցը այնպէս որ Խարբերդէն եկած պատուիրակը ձեռնունայն վերադարձեր է Խարբերդ։

Մուշեղ Վրդ. այդ առթիւ տեղւոյն (Ակնի) քաղաքական ժողովը կազմուածալ վիճակի մէջ տեսնելով նորոգ Թաղ. Ժողովի ընտրութիւն կատարեր է։ Նոյնպէս Ակնի Թաղ. Խորհուրդը, որ առժամապէս կը պաշտօնավարեր, նորոգ ընտրութեամբ կազմել որոշեր է։ Վերջապէս Մուշեղ Վրդ. դաւանափոխութեան միջոցներուն ինչ ինչ գանգատներուն պատճառները բառնալով վերադարձեր է Արքեպիս.։

Մուշեղ Վրդ.ի այս նախանձելի յաջողութիւնը անչուշտ ուրախութեամբ կը լեցնէ մեզի հետ նաև սիրաբ իր արժ. կարգակիցներուն ու քննադատներուն որոնք այնչափ գուրգուրանքով կը խօսին հայ եկեղեցւոյ նուիրականութեան վրայ, ու այնչափ ջատագով կը կանգնին անոր գոյութեան յարատեւութեանը։

ՀԻՄՆԱՐԿԷՔ ԵՒ ՕԾՈՒՄԻ ՀԱՆԴԷՍ ԹԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

(Մեր թղթակիցէն)

Հոկտ. 5ը նշանակելի օր մը եղաւ հռատեղի հայ գաղութին, որ օր տեղի ունեցաւ հիմնարկէքը և օծումը եկեղեցիի մը որուն կառուցման և գոյութեան ա՛նչափ սրտանց կը բաղձային։ Հանդէսը կատարուեցաւ Եւրոպայի հովիւ՝ Տ. Գէորգ եպիսկ. Իսթիւհանի ձեռամբ, և նմանը չտեսնուած բազմութիւն մը փութացուց իր շուրջը։

Դեղեցիկ օդ մը կ'ընէր նոյն օրը, այն ցուրտերէն և անվերջ անձրեւներէն յետոյ՝ որ կը տեւէին քանի օրէ ի վեր, անհրապոյր կերպարանք մը տալով անցուդարձին ու փողոցներուն։ Կարծես կրօնքի արեւն էր այդ առտու պայծառցուցը՝ անձրեւներէն լուացուած ջինջ կապոյտին վրայ։ Հրաւիրագիրներ ամէն դի ղրկուած էին առաջուց, և ժամը իննուկէսին տեսնողները եկած իջուցած էր հաւատացեալներու հոծ ամբոխ մը կանուցուելիք եկեղեցւոյն այն գեղեցիկ վրայ՝ որ կը կոչուի Ծան Կաժոն փողոց։ Այս ամփոփուած հալ համայնքին մէջ պանծանք կը նշմարուէին ականաւոր Ֆրանսացիներ, հագուած շքեղած՝ այսպիսի կրօն. հանդէսի մը վայել հանդիսաւորութեամբ, ու ոստիկանութեան պաշտօնեաներ չէին յապաղած գալու և հսկելու բարեկարգութեանը։ Այս բազմութեան մէջ տեսնուեցաւ յանկարծ բարձրութեան մը վրայէն Առաջնորդ Սրբազանը և սկիզբ տուաւ արարողութեան։ Մեզի համար հաճելի նորութիւն մըն էր դիտել հիսախանդ՝ այս տեսակ նուիրական արարողութիւն մը, մինչ Վանտշապուհ քահանան՝ նորին Սրբազնութեան արտօնութեամբ՝ լուացումը կատարեց օծուելիք 16 խաչաքարերուն։

Ցեսոյ ընթերցումը եղաւ մարգարէական և առաքելական գրոց, որմէ վերջ Ս. Առաջնորդը Աւետարան մը կարդաց։ Շշուկները ընդհատեցան յանկարծ, ու կը լսուէր պայծառ օդին մէջ վճիռ ձայնը Սրբազանին՝ որ քանքայլ եղանակաւորումով մը կ'ընթեռնուր «Դու ես վէմ և ի վրայ այդր էիմ շինեցից զեկեղեցի իմ»։

Ցեսոյ սկսաւ Մեռոնի թափի արարողութեան. Ս. Պետրոսի խաչաքարէն մինչեւ երկոտասան առաքելոց վէմերը. ու մինչեւ Սրբոց Պողոսի, Ղուկասի և Գրիգոր Լուսաւորչի վէմերը, ամէնքը միասին 16՝ օծուեցան կարգաւ։ Թիչեալ խաչաքարերը ի ձեռին ունէին զանազան ազգայիններ, պատելով զանոնք ձիւնի պէս ճերմակ ու մաքուր դաստառակներով։ Օծումէն յետոյ՝ նոյն դաստառակներուն մէջ փաթթուած պահուեցան անոնք և Թաղուեցան խոռոչներու մէջ՝ որ մասնաւորաբար պեղուած էին։ Բուրվառը կը ճօճուէր այս միջոցին, ու խունկին բոյրը ծուալելով բաց օդին մէջ՝ կուգար մինչեւ մեր ռունգերուն, մինչ հանդիսաւոր եպիսկոպոսը կը շարունակէր յարակից արարողութիւնները. հրամայելով կազմ և պատրաստ գործաւորաց՝ զետեղել օծեալ վէմերը ուղղել դանոնք շաղախով։ Բոլոր այս կարգ ու սարգի պահուն հետաքրքիր ներ յայթիռս կեցած՝ իրարու գլուխներու վրայէ և ուսերու մէջի հեղքերէ կը դիտէին անձկագին այս արարողութիւնը որուն ուրախութիւն Տ. Գէորգ Սրբազան Մանթաշեանի համար գրհնութիւններ ըրաւ և որուն համար յայտնեց թէ քանի մը օրէ ի վեր թողած ըլլալով Բարիզը, չէր կրցած ներկայ գտնուիլ հիմնարկէքի այս արարողութեան։

Առաջնորդ Սրբազանը իր խօսքը լմնցունելէ առաջ բարեմաղթութիւններ ըրաւ նաեւ Սրբազանկաթողիկոսին և մենք հոգեկան քաջալերութեան մը տակ մեկնեցանք։ Մ.

ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՅԵՐԸ

(Մեր Բ. Թղթակիցէն)

Շատ ախուր տպաւորութիւն մը ունեցայ տեղւոյս հայ մասուն հիմնարկութեան առթիւ, որ երեկ կատարուեցաւ։ Չեմ փափաքիր մանրամասնութիւններու դիմել, բայց չեմ կրնար զայրոյթս զսպել Գէորգ եպսկ.ի հանդէպ երբ իրեն կ'ըսէին թէ ինչո՞ւ համար պնակն չէր դրած, ըսաւ, «Վաղ կէլանիմ»։ Կղերական մը որ իր ասոյթանքայարգել չգիտեր, ժողովուրդին կը բռնադատուիլ ինչպէս կ'ուզէք որ վառ պահէ։ Երկրորդ գրեթէ երկու ժամուան արարողութիւնը կէս ժամուան մէջ աւարտեց. միւռոնած ձեռքերով բուրվառը և քարոզն ալ մէջն հաշուելով։ Երրորդ՝ դպիրներ կը պակսէին. օր առաջ պատրաստելու ձանձրոյթը չէին ունեցեր ոչ կրօնական դասը և ոչ ալ Թաղ. Խորհուրդը։ Բաւական բազմութիւն մը կար որոնց մէջէն Գաղղիացիներ ալ կը գտնուէին, ևորոնք այս տեսակ հանդէսներուն ներկայ գտնուած ըլլալով ուրիշ առթիւ, իրենց զարմանքը կը յայտնէին ըսելով ո՞նդ բա պիտի լմնան։

Արդեօք եկեղեցւոյ օծումն ալ այսպէս պիտի ըլլայ, ալ գացէք ժողովուրդին իր եկեղեցին նկատմամբ ուսնեցած սէրը դիտել։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Բարիզ, 6 Հոկտ. 1902 Բ.

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ Դատական պաշտօնատունը երթալով տեսակցեցաւ դատական նախարար Վահիտ. Ապա իւլ Բահման փաշայի հետ։

ԱՏԱՆԱՑԷՆ քաշուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Սսոյ Կաթողիկոսական տեղապահ Կիրակոս եպսկ. Բէքմէզեան հիւանդ է։ Այս պատճառով Կաթող. ընտր. պատուիրակ Մովսէս եպս. Կէօմրիւքճեան մասնաւոր կառք ղրկեր է Սիս, որպէս զի Կիրակոս եպս. դիւրութիւն ունենայ Ատանայ գալու յառաջիկայ կիրակի օր Կաթողիկոսական ընտրութեան մասնակցելու համար։

ԲԱՐԵՐԴԻ Քաղ. և Կրօնական Ժողովներու հաստատութեան կոնդակները գրուեցան և ղրկուեցան։ Գրուեցաւ և ղրկուեցաւ նաեւ Ամասիոյ Քաղաք. Ժողովի հաստատութեան կոնդակը։

ՊԻԼԷՃԻԿԻ առաջնորդական փոխանորդ Գրիգորիս Վ. Պալագեան որուն Մուրատ Չայ ուղեւորիլը գրած էինք, տեղացիներուն մէջ ծագած կրթական և եկեղեցական վէճը խաղաղաբար քններ և կարգադրեր է։ Առաջին անգամ ըլլալով քուէարկութեամբ նոր Թաղ. Խորհուրդ մը ընտրեր է առանց աղմուկի, և գործի ձեռնարկել տուեր է։ Քահանաներու և եկեղեցւոյ պահանջները և անհատական գործեր իրաւախոհութեամբ կարգադրեր և վերջացուցեր է։ Նմանապէս դպրոցին համար վեց անդամէ Հոգաբարձութիւն մը կազմեր է եկեղեցական և ուրիշ հասոյթներէ 100 ոսկի յատկացնելով դպրոցին։ Եպս.ը՝ դեր է նաեւ ուսուցչական խումբը և դպրոցի տնօրէն կարգեր է Երուսաղէմի միաբաններէն Վարդան Վ. Դասապետը։ Գրիգորիս Վրդ. 14 օր Մուրատ Չայ մնալով վերադարձեր է Պիլէճիկ և հոն քանի մը օր մնալէ վերջ Թեմական այցելութեան ելեր է։

ՊԱՎԱԹԻ Թաղ. Խորհրդոյ մնացած երեք անդամները խնդրեր են Գաբրիարքարանէն որ ընդունի վերջնապէս իրենց հրաժարականը և ընտրութեան հրաւանդ տայ նկատելով որ իրենց քաղաքական պաշտօնավարութեան չրջանը լրացած է արդէն, մանաւանդ չուզելով պատասխանատու մնալ վարժարանին ներկայ վիճակին։

ՀԻՄԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութեան անդամներէն Տօքթ. Խորասանճեան էֆ. քաշուեր է պաշտօնէն, կ'ըսէ «Բիւզանդիոն», նկատելով որ իր ցոյց տուած պէտքերէն և ոչ մէկը իրականացած է մինչեւ հիմա և դիտուած թէրութիւնները կը շարունակուին։

ՆՊԱՍՏԻՑ ՅԱՆՑՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Ս. Պատրիարքը երէկ առտու նախագահեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ Նպաստից Յանձնաժողովի նիստին։ Անդամներէն ներկայ էին Բարթող էֆ. Թելեան, Եղուարդ էֆ. Դարակէօզեան և Գառնիկ էֆ. Կիւլպէնկեան։ Յանձնաժողովի անդամներէն Մկրտիչ էֆ. Մանուկեան և Միհրան էֆ. Կեսարեան հրաժարական տուած ըլլալով՝ առաջինին հրաժարականը ընդունելի դատուեցաւ, նկատելով որ յառաջ բերած պատճառները բաւական էին. իսկ Կեսարեան Միհրան էֆ.ի հրաժարականին համար Ս. Նախագահին յանձնարարուեցաւ, որպէս զի յորդորէ զանի հրաժարակը չտալ։

—Նախորդ նիստին մէջ թէեւ հարկ դատուած էր երէկուան նիստին դիւանի ու գանձապետի ընտրութիւն կատարել, սակայն անդամներէն մեծագոյն մասը՝ Դոյսերեան Սիմոն, Կիւլիւկերան Տիրան և Էսաեան Երուանդ էֆ.ները բացակայ ըլլալով, դիւանի և գանձապետի այս ընտրութիւնները յետաձգուեցան։

—Նախորդ նիստերուն մէջ որոշուած էր քանի մը գաւառներու մէջ, ինչպէս Երզնկա, Շապին Գարահիսար և ուրիշ տեղեր թթենիներ տնկելով ղերմաբուծութիւնը առաջ տանիլ։ Յանձնաժողովը նկատելով որ թթենիներ տնկելու յարմար եղանակն է հիմա և Հանրային Պարտքի վարչութիւնն ալ տրամադիր է ձրիաբար թթենիի հունտեր և բարունակներ հայթայթել Իզմիրի և Պրուսայի վիճակներէն, որոշուեցաւ այս մասին գիմում ընել Հանր. Պարտքի վարչութեան, որ բաւականաչափ հունտ տալու պատրաստ է։

—Ինչպէս նիշէկ«Մանզումէ» հաղորդած էր, Հաճընի որբանոցին մէջ արհեստական ճիւղ մը հաստատելու համար Սիսէն յատկապէս քննիչ ղրկուած էր Խաչիկեան Աբրահամ էֆ.ն, և անոր յանձնարարուած, որպէս զի պէտք եղած միջոցները տեղեկագրէ. յիշեալը իր պաշտօնը կատարած ըլլալով՝ տեղեկագրած էր, և յանձնաժողովը պարունակութեան հաստ ըլլալէ ետք, որոշեց Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան կատարման սպասել, որպէս զի այս վիճակին գործերը, ինչպէս նաեւ դրամագլուխի եւն. խնդիրը, յանձնուի Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին։

—Վանայ Կամրջոյի վանքի որբանոցին տեւողութեան պայմանաժամը լրացած ըլլալով, նպաստը դադրած էր և նոյն վանքի Հոգաբարձութեան ալ գրուած, որպէս զի տեղական միջոցներով հոգայ ա՛ռայս ուշ-ի՛ռնաս որբերը պահէ։ Հոգաբարձութիւնը պատասխանած է թէ որբէն չափահասները ճամբուած և միայն 10 անչափահաս որբեր կը պահուին։ Նաև կը խնդրէր որ ժամանակ մըն ալ չարունակէր որբանոցին համար առնմանուած կէս նպաստը. և ասոր փոխարէն Հոգաբարձութիւնն ալ 10 որբերուն տեղ 23 որբեր պահել։ Յանձնաժողովը որոշեց գրել Հոգաբարձութեան որ նպաստի մնացուկը թոշակ ղրկելու վիճակին մէջ չէ և հրահանգ տալ, որպէս զի տեղական միջոցներով բաւականն։

—Տիրապէտիրի որբանոցի հոգաբարձութիւնը չնորհակալութեան նամակ մը գրած ըլլալով՝ կարդացուեցաւ և նկատի առնուեցաւ։

—Սղերդցի ուսանող մը, որ ասկէ առաջ հետի մինչեւ Պէրութ գացած էր, դեղագործութիւն սորվելու համար, յանձնաժողովէն տասը ոսկի ընդունած ըլլալով՝ չնորհակալութեան նամակ մը գրած և իր երախտագիտութիւնը յայտնած էր։

—Յանձնաժողովը զբաղեցաւ նաեւ գանազան որբանոցներէ հասած գրերու ընթերցումով։

ԶՄԻՒՌՆԻ, 16/29 Սեպտ. 1902

Ազնուափայլ

Տիկ. Երանուհի Բարթող պէյ

Կ. Պոլիս.

Ազնուափայլ Տիկին,

Հոգաբարձութիւնս Վիճակիս Առաջնորդ Ամեն. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան Հոր միջոցաւ չնորհակալութեամբ ընդունեցաւ հարիւր տասն և երեք ֆր. (¹) զոր բարեհաճ կամքդ նուիրած էք հաստատութեանս։

Հոգաբարձութիւնս նուիրական պարտք կը համարի յայտնել Ձեզ իր խորին չնորհակալիքը Ձեր ազնուագութ և ողորմասիրտ զգացմանց համար որով իրաւամբ ձեր մարդասիրութեամբ կը փայլիք Հայ ընտանեաց բարձր դասուն մէջ, և վեհանձնական ազնիւ զգացմանց օրինակելի տիպար կը հանդիսանաք ուրիշներու։

Ուստի Հոգաբարձութիւնս չունի այլ ինչ՝ բայց միայն սրտագին մաղթել Ձեզ երկար և երջանիկ կեանք։

Ընդունեցէք, Ազնուափայլ Տիկին, մեր անկեղծ յարգանաց հաւատիքն։

Ի դիմաց Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի։

Առենադպիր Աստենապետ

Ե. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՆՇԱՆ Ե. ՀԱՐՆԵՑ

ՀԱՆԴՈՒՑԵԱԼ այրի Տիկ. Արուս Պ. Ենարգլեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հեսաբեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցին։— Ազն. Տէր և Տիկին Աբրահամ էֆ. Կիւմիւշեան, Սաեփան էֆ. Ասատրեան 108ական ղրշ.։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Իւսկիւտար-Իճաստիէի մէջ

ՎԱՂԸ իրիկուն, ժամը հինգ 3ին, Իւսկիւտար Իճաստիէի ամառնային նոր Թատրոնին մէջ, օսմ. Թատերական խումբին կողմէ, և առաջնորդութեամբ դերասանապետ Մնակեան էֆ.ի պիտի ներկայացուի հինգ արարուածով խիստ գեղեցիկ Թատերգութիւն մը, «Դրամմոժիտով ամուսնացողներուն հետեւանքը» ի նպաստ Իւսկիւտարի աղքատ հիւանդներուն։

Կը յուսանք թէ հասարակութիւնը պիտի փափաքի քաջալերել այս ձեռնարկը, չխնայելով շատ համեստ գումար մը, միանգամայն վայելելու համար գեղեցիկ Թատերգութեան մը ներկայացման մը հրապոյրը, զոր կը պարզէ,

ԳՐԻՄՄՈՄԻՏՈՅԼ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ

ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ

ԵՒ

Խիստ ծիծաղաշարժ նոր զաւեշտ մը

ՍԻՐԱՑԻՆ ԵԱՐԴԱՖՈՒԹԻՒՆԸ

Մէկ արար

ՀԵՌԱԳՈՐԾ

Հեռագրէն մանագէտ օրիորդ մը պատրաստ է թէ՛ դպրոցներու և թէ մասնաւոր տուներու մէջ դաս տալ. փափաքողները «Մանզումէ»ի խմբագրատունը կրնան դիմել։

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԴԱՎԱԹԱ ՓՈՐՍԱՍԸ

Էսն. Ոսմ. ազգ. գաբ.	30—31
» » էն եւրքէք	30—32½
» » էն ալաղը	30—24
Բուսմէլի չրմէն ազգմ գաբտ	118—⅛
» » էն եւրքէք	118—¼
» » էն ալաղը	117—

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	5—47
Ժուխանա	1—32
Օպլիկասիոն Թրամվայ	495—

(¹).— Հինգ Օսմ. լիրա։

)(13)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԲԱՍԻՄ

ՍՐՏԻ ԽՈՐԵՐԷՆ ԽՕՍՔ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱՆ

Նայն այն Հոգին՝ որ ելանէ Տէրմանէ՝ ոչ ոգեխառն հեծեծանքներով՝ Ն՛ոյ յաւերժութիւն։ Սրտի խորերէն խօսք առ Աստուած

ԺԴ. ԽՕՍՔ

ՔԵԶ կը պաղատիմ, ո՛վ լոյսի հառագայթ, երկնաւոր թագաւոր, Դուն որ գովուած ես ու անպատմելի, ո՛վ մեծ Աստուծոյ անքննարելի Որդին, դարձեալ ինձ մտածելով ականջ տուր, ո՛վ բարձր և բարեգութ, երբ հոս նուաղած ձայնով կը հառաչեմ, որ վիրաւորուած եմ։

Բ. Աւաղակներու սուրերէն խաղխողուած անձին համար ըսուած չէ թէ Քեզ աղաչեց, որովհետեւ կծկուած էր, պաղատանքի ձայնով չպօռաց եռեւեռդ, անոր համար որ ձայն հանելու կարողութիւն չուներ. մատուները խաղցնելով աղէտալի վտանգը չյայտնեց Քեզ՝— որ ամէն բան կը տեսնես—, որովհետեւ խորտակուած էր. լալէ ողբալէ ուռեցած՝ արտասուալից աչքերով Քեզ Բարեբարիդ դիմաց չկանգնեցաւ, որովհետեւ յանցաւոր էր. միջնորդի մը բարեխօսութեամբ չկրցաւ կամքը հաճեցնել Ողորմածիդ, որովհետեւ անպաշտպան էր. վիրաւորուած մարմինն արիւնելովը ներկուած հագուստները ներկայացնելով սիրտը չկսկծեցուց Թիմարիդ, որով հետեւ յոյսը կտրած էր. ոչ իսկ ոտքերուն տեղ ծունկերը գործածեց ու անոնցմով քալեց, անոր համար որ տեղէն չէր կրնար շարժիլ. որովհետեւ ողջ մարդու մը կէս մեռած է ըսելը, բոլորովին մեռած ըսելէ չատ չի տարբերիր։ Մանաւանդ որ Քու խօսքերովդ խրատուելով, ողորմութեանդ բարիքները վայելելէ և լուսեղէն փառքովդ զարդարուելէ վերջ, ոչ միայն չդադրեցաւ Քու կամքիդ հակառակ ճամբու մը հետեւելէ, այլ ապատամբութեամբ գլուխ քաշելով՝ գնաց իր (հոգիին) թշնամիներուն հետ միացաւ, անոնց հետ պայման կնքեց և գործակցեցաւ Քեզ սատելի եղողներուն։

Գ. Իսկ Դուս, որ առատ պարգեւներ չնորհելով ամէնքը կը փրկես, ոմ չես պահեր ու բարերար ես, ոչ միայն մեղքերուն մի՛ւսանակը չպահեցիր չարագործին, այլ խօսքով իսկ չյանդիմանեցիր զայնոքաքով չզարկիր անոր որ ինկած էր, այլ կարեկցութեամբ մատեցար ու վերջին ատիճան խնամք ցուցուցիր։

Դ. Ա՛ռ՝ Դուն որ լոյսի ծայրագոյն քարիքներուն ամէնքը կատարելապէս բովանդակելով, ամէն առթիւ հրաշքներ գործեցիր, Դուն որ յափշտակողին (դեւ) գանձը Քեզ յատկացնելով, Քու սաստկածդ Քեզ վերադարձուցիր, դիս ալ ազատէ մեղքի պարքերէն մաքրելով. Դուն որ ձրի պարգեւ կուտաս անպատասխան գտնուողներուն իսկ, անոնց հետ ինձ ալ քաւութիւն ու բժշկութիւն տուր ո՛վ Բարեգութ, զօրաւոր, անեղծ, տնաւոր և մինչեւ վերջն օրհնուած Ամէն։

(Շարունակելի)

Մարմինդ վերարկուովն յայտնի գրկախառնութեամբ անոնց (Սամարացւոց) միանալով (հոգւոյ) ազատութեան ուեւեսը օտար ազգերուն աւետեցիր. և Աստուածային զօրութեամբդ— որ չապականիր— ձեռք երկնցնելով ոտքի կանգնեցուցիր առաջին մարդը, որ ամբողջ սերունդովը մահուան դատապարտուելու չափ մեղք գործած էր։ Ուրախացուցիր սիրտը տրտումին. վհատածը վերահաստատեցիր. և այն որ անգամ մը թշուառ եղած էր, կրկնապատիկ խնդացուցիր։ Աւաղանին կեանք պարգեւող օծումովն ու լոյսին բաժակովը լրացուցիր. Քու արարչական մարմնովդ՝ երկնային հացովդ նոր կեանքի փոխեցիր։ Ընարեալներու երջանիկ դասակարգին հսկողութեամբ, կոկեցիր, գուրգուրացիր ու խնամեցիր։ Հանդարտ քալող գրաստին հոգածութեամբն անզգուելի պահեցիր, մինչեւ լուսնկէն յարկը բերիր։ Երկու միջնորդներուն առաջին եւ երկրորդ անգամ արուած կենդանի կապերուն (հին և նոր օրէնք) միջոցով մարդասիրութեամբ դարման տուիր։ Եւ ինչպէս երբեմն Մովսէսին, նոյնպէս ալ անոր վրայ արծիւի նման թեւերդ տարածելով՝ հանդարտ կերպով հանգստանալու համար բարեբեր երկիր առաջնորդեցիր զայն և վարդապետներուն հրման ըրիր որ խօսքի կերակուրը տան անոր։

Դ. Ա՛ռ՝ Դուն որ լոյսի ծայրագոյն քարիքներուն ամէնքը կատարելապէս բովանդակելով, ամէն առթիւ հրաշքներ գործեցիր, Դուն որ յափշտակողին (դեւ) գանձը Քեզ յատկացնելով, Քու սաստկածդ Քեզ վերադարձուցիր, դիս ալ ազատէ մեղքի պարքերէն մաքրելով. Դուն որ ձրի պարգեւ կուտաս անպատասխան գտնուողներուն իսկ, անոնց հետ ինձ ալ քաւութիւն ու բժշկութիւն տուր ո՛վ Բարեգութ, զօրաւոր, անեղծ, տնաւոր և մինչեւ վերջն օրհնուած Ամէն։

(Շարունակելի)

ՄԱՆՉՈՒՄԻԻՆԻ ԹԷՖԹԻՐԴԱՍԸ (86)

ՄԻԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՕԱՐԸ

ՄԻԻԷԼԼԻՖԻ

ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ԱԼԻՍ

Ալիս հընչկըրա հընչկըրա աղլաեարագ քէնտինի պէօհիւք պապարընդ գօլլարը արասընա աթաը. պու թէէսսիրինի պիրտէն պիրէ պիր պալկընըզգ թաագիալ իթմիշ իտի։

Բաեին սօգաղընտա պու վուգուաթ կիւզէրան իտէր իքէն, Մ. Շարլ տը Պոնվիլ տը մատամ Մարիօն իւլէ պէօեիւք պիր միւգաքէրէ իթմէքտէ իտի։ Մարքի Լօնքիրէնին օթէլինտէն չըգար իքէն, կենտ գըզ իչին գալպինտէ էբէյտէ սէրթ պիր տույդու հիսս իթմիշ իտի. ագլընճա պու կենտ վէ զէնկին վարիսէ իլէ թէզէվվիւճ իտէրէք քէնտի թալէի եավէրինի աղբըլաշըրմըշ իտի. Մարքի ճէսուր իտի, իլթիգամ իթտիեի իչին եա պիր թէչիքէեի մուճիպ օլապիլէճէք պիր էնկէլէ թէսսաուիճ իտէպիլէճէյինտէն վէ եախօտ իչին նիհաեէթի տիւչինտիւեի կիպի չըգմանճաղընտան գօրգմաեուպ, քէնտինէ ասա նէֆրէթ իրա իթմէգի, լաքին կիւզել պիր նէթիճէեէ վասըլ օլմագ իչուն, օյնատճաղը պու օեուընդն պիրպիրինէ մէրպութ օլմասը էլզէմ օլտուղունը հիա իտիեօր իտի։

Էլհասըլ պու զաթը էֆքեարը բէք ատի իտի։

Շեշլէ քի.

Մագսիմին թէվգբի վէ մահքիմեէթինտէն իսթիֆատ իլէ, կենտ գըզլն եիւրէեինտէ Մագսիմին մարիք օլտուղը եէրի զապթ իթմէք իտի. մերգում քէնտինի զաեէթլէ ֆէրատեթլի ատտա իթտիեինտէն, քէնտինի Ալիսէ մութլագա սէվարէճէեինտէն էմին իտի։

Պու կենտ գըզ իլէ թէզէվվիւճ իթմէք խաթըրասը՝ Շարլըն ագլընա ատսթունուն թէվգբինտան ասնրա կէլմիշ իտի։

Շարլ, գօնուշտուղը ատէմէրին հէբիսինին էտարընը էօյրէնմէէ բէք մէրագ իտէր իտի. Մագսիմին մուհապպէթինի իլգ կիւնլերտէ քէնտի աղընտան էօյրէնմիշ իտի։

Մարքի՝ Բաեին սօգաղընտաքի Լօնքիրէնին օթէլինտէ տսսթունը միւտաիսէ խէլէսինի գօլայլաշըրտգտան սօնրա, պազը հիլէեր իսթիմալիլէ Մագսիմին Ալիսէ, Ալիսին Մագսիմէ օլան տէրէճէի մուհապպէթլէրինի, ահվալը աշըգանէլէրինին նէ եօտա տէվամ իթտիեինի պիր խաֆիեէ կիպի բէք ալէա էօյրէնմիշ իտի. լաքին էվվէլտէն խաթըրլաեամատը պիր վուգուաթ իլէ տաղրուտան տաղրուեա ուղրաշմաեարագ, պիր ֆըրսաթ կէօղէթմէքտէ իտի քի, պու տա հասըլ օլմուշը, վէ պու եօլտա պաշգա մէվանտեէ բատթ կէլմեէճէեինտէն էմին օլուպ, տսսթունը տիւշար օլտուղը հալտէն իսթիֆատ իթմէեի տիւչինմիշ իտի։

Բիւեա լաթիֆ իտի. Մարքի տը Պոնվիլ զէնկին գըզը ճէհազրյա պու վագրթա գատար սախթէքեարլըգլա հէր քէսէ մէթհ իթտիեի վէ խաեալաթ էվինտէն սէրվէթինի եալտրզլամաղը, եանի էֆքեարընը զէնկին գըզա մաւիքիեէթիյլէ վիճուտ կէթիրմէեի թատմիմ իթմէքտէ իտի։

Հէր իչէր տէլիգանլընընդ արզուօրնճա կիթմէքտէ օլտուղունը կէօրիեօր իտի իսէ ատ, խայը միչքիլաթ վար իտի քի, տիւչինմէք իգթիդա իտէր իտի. պունտարընը էն մուհիմի մատամ Մարիօնա մատմազէլ Ալիսին Մագսիմի խէլաս իչուն սարֆ իտէճէքլէրի գուվվէթլէրինի մահվ իթմէք իտի. կէնճ Մարքի պունը բէք ատի պիր շեյ ատտա իտուպ իերասընը տա գօլայ զանն իտէր իտի։

Զիւնքի իքի գատընլարընդ թէճրիպպէսիգլիքլէրի ճիհէթիյլէ, պունտարընդ էմիհեէթլէրինի տահա զիեատէ գազանմագ վէ հէր շիւպհէեի իզալէ իթմէք իսթէեուպ մէրգումանէ մուավէնէթինի թէքլիֆ իթմիշ իտի. էլհասըլ քէնտինտէն պիր էսէրի ճինեէթ շիւպհէ օլունմատըգընտան էմին իտի։

Մ. տը Պոնվիլ, Մագսիմին նիչանլըսընդն նէ ֆիտան գզզ օլտուղունը պիլմեեի իչուն, մէրգումէեի էլէ կէթիրէճէեինտէն էմին իտի։ Լաքին մատամ Մարիօնան գօրգուեօր իտի. Շարլ պու գատընդն ախլէգզընը թէմամըյլա էօյրէնմիշ օլուպ օղլունը խէլաս իթմէք իչուն հէր պիր շեյի ֆէլսա իթմէքտէ թէրէյտիւա իթմէեէճէեինի անլատմըշ իտի։

Պու զէվվալը գատընը նամուսքեարանէ տիւչինիպպ օղլունընդն նամուս վէ էօմրիսինէ խէլաս իթմէք իչուն հէր պիր տավա իլէ օղրաշճաղընը պիլիպպ պունը քէնտինճէ ահվալը միհնիքէտէն ատտ իտէր իտի։

Շարլ՝ մատամ Մարիօնդն պիր իլէ թէչէպպիւս իթմէմէսի իչուն գանտարըմաղը տիւչինմիշ օլուպ վէ իլթէ պունէպպէսնի տօլաեը տը Լօնքիրէնին օթէլինտէն չըգարտգտան սօնրա, Բաթինեօլէրէ միհէվվէճճին օլմուշ իտի։

Մ. տը Շաթիլին Բաեին սօգաղընտաքի օթէլտէն խուրուճ իթմէսի, Շարլ իլէ մատամ Մարիօնդն մուհավէրիսինին էն բարլագ նօգթասընտ միսատաքի իտի։

Տէլիգանլը՝ Մարիօնդն միթէէսիրանէ մանի վէ իթիրազ իթմէքտէ օլտուղը պիր չէյէ իսրար իթմէքտէ օլտուղը կէօրինիպպ վէ տէֆիքլէրինին տօղրուլուղունա միհքին օլան տէրսի սերա իթմեքտէ իտի։

Մարիօն.— Խայր միսիս, պանա պիր շեյ թէքլիֆ իտիեօրսունըզ քի միզանմա թէքմամը իլէ մուխտարիֆ տիր։

Շարլ.—Լաքին պու լազմ տըր, զանն իտէր խէմ պիր նասիհաթ հիքմիւնի իճրա իթտիրմէեէ հագգըմ օլաճագ գատար օղլունուզուն տսսաքերմ։

—Պէն չօգ սապր իտէն ինսանլարատան տէեիրիմ, Մագսիմի խէլաս իթմէք իսթէէրիմ, չիւնքի մասում օլտուղունը հիսս իտիեօրում. պանա սէրիան հարէքէթ իթմէք սիզին թարիֆի իթտիեանիզտէն տահա զիեատէ օլտուղու կէօրինիւեօր. հէմ սիզին ալըշմըզ օլտուղունընդ պու նէզաքէթլէրին հէքսի պէնիմ մէճնուլում տըր։

Պէն վալիտէեիմ, վազիֆէմ՝ մատերանէ հարեքէթ տիր, Միսիս Մարքի սիզին արզունուզա իթտաթ իտէրէք բէք կէճ գալարմ. հիչ պիր թարիգէ սիլուգ իթմէքսիզին նէսսիհաթընընզը գապագա իթտիմ, լաքին Մագսիմին հաքիմի բէնչէլէր իլէ էնկէլէմէքտէ օլտուղը չու վագբիլարտա պէն պիլա հարէքէթ եէրիմէ տուրտուղում իչուն խըրսմատան, քէտերիմէն պօզուլուեօրում։

—Լաքին մատամ, պէն սիզին եէրինիզէ չալըշըրըմ։

—Էվվէլ միսիս պունա թէչէքքիւր իտէրիմ. հիչ պիր մէնֆաաթ մէպնի օլմագընընը պանա սէֆիլէթիմին պիրինճի կիւնիս. իմատարընընը եէթիտիրտիեինիզ իչուն մինէթտարընընը. մահէտա սիզ Մագսիմին եալընընզ ատսթու օլտուղունընզ իչուն հագգընտա հէր թէէսիրի հիսս իտէմէգսինիզ, նէ պազը հիսսէր վար տըր քի պիր Շալիէնին միրթի եէկեանէնի օլուպ, էվլատը իչուն քէրամաթ պիլէ իտրա իթտիրիրլեր. Մագսիմի խէլաս իթմէք իչուն քեռֆի գուվվէթինիզ օլտուղունա գանի օլտուվ, լաքին պու կիւնէ գատար սէմէրէսիզ գալարլմ։

—Ամ։

(Տէլոգ)

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՈՆԿՐՈՒԱԶ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԳՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱԲԷՍԹ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332,000,000 ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114,000,000 ՖՐ. — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմաններն՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով։ = ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու և կենաց՝ չահաբաժին մասնակցութեամբ և երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով. որպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանչ տղայոց դրամագլխի կազմութեան, և ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ'արժէ ուրեմն այլուր ապահովագրուելէ առաջ՝ անգամ մը Ընկերութեանս պայմաններն ալ էլ անցընել։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեանս գրասենեակը, ՊՈՂԻՍ ՊԱՌՆԱԹԱՆ ԽԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ — ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱԹԱՆԻ

ԾԽԱԽՈՏԻ ՐԷԺԻՆ

Օսմ. Ծխախոտի Րէժիի բաժնետէրերը կը հրաւիրուին ներկայ գանուիլ սովորական Ընդհանուր Ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ չորեքշաբթի օր, Հոկտեմբեր 9/22ին, կէս օրէն ետքը ժամը 1½ (Ը. Ե.) Դալաթիա, Վոյվոտա փողոցի Րէժիի կեդրոնատեղիին մէջ։ Օրակարգ.— Ա. Պիտի կարդացուի Վարչական Խորհուրդին տեղեկագիրը։ Բ. 1901-1902 տարեշրջանին հաշիւներն և հաշուեկշիռը Ժողովին հաւանութեան պիտի ներկայացուին։ Գ. Պիտի լսուին չահաբաժիններու և պահեստի գումարին մասին Վարչական Ժողովին առաջարկները։ Դ. Վարիչները պիտի անուանուին։ Ընդհանուր Ժողովին ներկայ գտնուելու համար, առ նուազն 30 բաժնեթուղթ ունեցող բաժնետէրերը պարտին մինչև 11 Հոկտ. 1902 (Սեպտ. 28 Հ. Տ.) շաբաթ օրը իրենց բաժնեթուղթերը տանիլ յանձնել հետեւեալ տեղերը.— Կ. Պոլսոյ մէջ Րէժիի կեդրոնատեղին, Պերլինի մէջ. դրամատէր Մ. Ս. Պլայխրէօտէր (Պէնրէնթրաս), Լոնտոնի մէջ՝ Օսմ Պանքային մասնաճիւղը՝ Թրոկմորդն փողոց, թիւ 26. Բարիզի մէջ՝ Օսմ. Պանքային մասնաճիւղը՝ Մէէրպէր փողոց, թիւ 7 և Վիեննայի մէջ՝ Գրէտի Անղթալտ (Սոսիէթէ Ի. և Ռ. Բրիվ. Օթրիշէն տը Գրէտի Բուռնէ Լը Բոմէրս է լ'Էնտիւսթրի)։ Իւրաքանչիւր բաժնետէրի պիտի տրուի զիկուցագիր մը, որով կարենայ մասնակցիլ Ընդհանուր Ժողովին։ Խորհրդակցութիւնները տեղի պիտի ունենան ներկայ անդամներուն մեծամասնութեամբ։ Անդամներուն իւրաքանչիւրը այնքան ձայն ունի որքան անգամ որ 30 բաժնեթուղթ ունի։ Սակայն իր իսկ անուան համար 10 ձայնէն աւելի չի կրնար ունենալ, ոչ ալ 20 ձայնէ աւելի՝ իր ինչպէս նաև ուրիշ ոևէ բաժնետէրի մը կողմէ։

ԴԱՇՆԱԿԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Կը յանձնարարենք երաժշտութեան առաջնակարգ ուսուցչուհի մը, Վարշաւոյ «քօնսէրվաթուար»էն պատկեալ, դուստր՝ նշանաւոր բժիշկ տօքթ. Պէսնաքի։ Մասնաւոր դիրուսոյց մէթոտ մը զգալի յառաջդիմութիւններ կ'ապահովէ քիչ ժամանակուան մէջ։ Ահաւասիկ մեր արուեստաբէր օրիորդներուն համար խիստ հաճելի անակնկալ մը։

Դիմել Բերա, Կմէնիճի փողոց, Բամանթօ խան, թիւ 4, առաջին յարկ (Թաղապետական չէնքին մօտ)։

Դիմերը դիւրամատչելի են։

32—1

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՇՍԷՐԵԱՆ

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՋՈՒՐ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

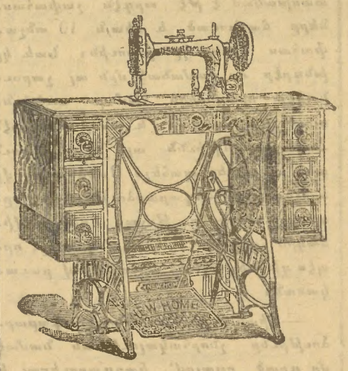

Մէքքիւբ Սէրկիի Ումումիսքէտ միւքեաֆաթընը, HORS CONCOUR ըէգապէթիզ գազանմըշ սըր։

Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գատար էմալընտա թէվէֆֆիւգ իտէր։

Թիւրքիա իչիւն եէկեանէ աճէնքասը ԱՄԷՏԻՕ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահէճ Գաբուսքնտա, Համիտիյէ ճատատէսի, Նօ. 7 Թրամուէյ խաթթը իւզէրինտէ։ ՇԻՒՊԷԼԷՐ՝ Իզմիթտէ, Միլիվրիտէ, Աֆիօն Գարահիսարտա վէ սարէէ։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ ԴԻՒՐՈՒՔԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՀԱՐԷՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ ԴԻՄԵՑԷՔ

Պոլիս Ոսկերչաց Շուկայ Մեծ-Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՑՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չարաթական հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՉ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ մաստուած չեն % 10 զեղչով ետ կ'առնուին

ՄԵՋՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Գալաթիա, Մէօհիւրտար, Բիզպիյէ փողոց, թիւ 16

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՍԵՌ-ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ՄԻԱՑՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Գործնական եղանակաւ և դիւրաւսոյց մեթոտներով կ'աւանդուին, գիտութիւններէ զատ, Հայ. Ֆրանս. Անգղ. և Թուրք. լեզուները, նաև ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործիական։ Մասնաւոր հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նրկարագրի կազմութեան և բարեկրթութեան։ Դիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգստաւէտութիւն՝ առողջապահիկ պայմաններու մէջ։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մեծ փոյթ կը տարուի։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷ, վարժուհիի խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, գաւառային վարչութիւնք կարող են ուշիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դաստիարակուելու և ապա իրենց ծննդավայրին մէջ երբեւ վարժուհի ծառայելու համար։

Բանակցութեան համար դիմել առ Ց. Գ. ԳԱԼԱԳԱՇԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։

50—45

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՇՄԷԵԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ

ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 Էքսբոզսիսիոնտա 23 միտալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա նայլ օլմուշ սըր։

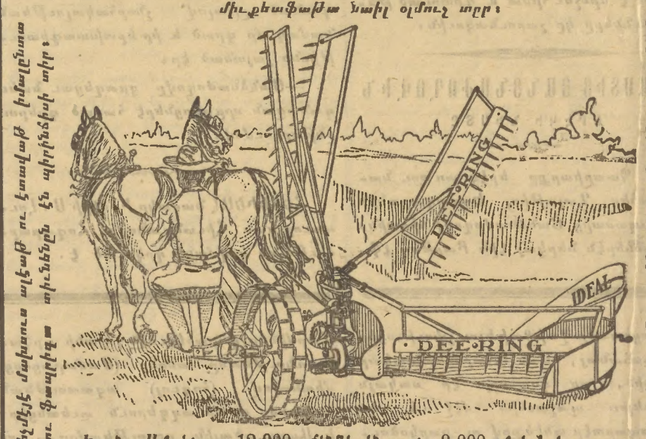

Եալնոյ Ամերիգա 12,000 ֆէնիրպէն պուլա 9,000 ֆրէնգ վար սըր։

1904

Իլթէ եէնի պիր սարրա տուխուլ էյլէտիք։ Միրուր իտէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէյի կէչմիշ, պինանէն ալէյհ վուգուսթը թարիխիյէ սրրասընա գայա օլունմուշ սրր։ Պու տէվրին թէրազդրյանթը՝ ալէյ ումում չաեանը հարէթ պիր տէրէճէտ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիշմէք ֆէվգ էլ ատէ պիր թէթերազը տէեիլ մի։ 1858 սէնէսինտէ «Մարշ» նամ թրրան մաքինասընն իճաղընտան պէրու պու անէ տէկին սանսաթը մուհիմմէի մէզպուրէտ կէրէք Ամերիգատա վէ կէրէք տիւնեանդն հէր պիր թարաֆընտա էն միհիմմ պիր մէվգը թուրմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գումբանիսը օլուպ, իմալ էյլէտիեի մաքինալարը սաթուն ալանլարընն հատտ ու հիսապը եօգ սրր։

Խթէեէնլէրէ գաթալոկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէնտէրիրիզ։ Մէզդիւր տէֆթէրտէ պիտմէէ մախսուս

«Իտեալ Տիրինկ» նամ տէմէթ թթմ — «Իտեալ Տիրինկ» նամ թրրան
» » » օրագ պիշմէ — » » » թրմրգ

կիպէ միւխթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարմրզընն ըէմէրի մէվճուտ վէ իչպու մաքինալար՝ միւպալաղասրզ վէ ճիտտի սուրէթտէ թարաֆրմրզտան թարիֆ իտիլմէ սրր։

Պու մաքինալարընն էկէկանէ տէքօզիթօսը՝ Տէրսէատէթտէ կալաթատա Գէորգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 Ն՝ լը մաղազալարտա, Մ. Սիմէյ Նովլէ վէ գումբանիսը սրր։

ՆՕՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՐՈՊԷՐ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՍԸ

ՄԷՐՔԷԶ ՏԷԲՕՍԸ

Էսկի Զապթիյէ հաssէսինտէ Թօմսօն խանընտա

Տաեանրգը, պիչիմի վէ զէրաֆէթիյէ մաարուֆ օլան արտան վէ Թէրազիի խալիս Ինկիլիզ լասթիգ գալօշլարրմրզ պու սէնէ տահա մէթին վէ զարիֆ պիր սուրէթտէ իմալ իտիլմիշ տիր։ Թօրատան սաթուն ալմագ իսթէյէն տիւքեանճլար էսկի Զապթիյէ ճատտէսինտէ Թօմսօն խանընտա քեռին մէրքէզ տէբօմզա կէլուպ միւպայաա իլէտիքլէրինտէ հէմ քէնտիլէրինի վէ հէմ տէ մուչԹէրիլէրինի մէնիուն իթմիշ օլանճալար տրր։ Բէրաքէնտ սուրէթիյէ միւպայաա իտէէք օլան էհալիի միհէթէրէմէ՝ պալէճատէի մարգա իլէ մէնգուշ օլան պիրինճի նէվ խալիս Ինկիլիզ լասթիք գալօշլարտան իչթիրա էյլէտիքլէրինտէ, հէր վէճէյլէ մէնիուն վէ միքսթէֆիտ օլանճալարը Թէէմին օլունուր. լասթիք գալօշլարրմրզ՝ ումում լասթիք գալօշ սաթան տիւքեանճլարտա պուլունուր։

Ումում մէմալիքը շարգիյէ ճաէնքէսի — ԿԷՏՐՕԼ

ՈՒԷՍԹԷՐՆ

1851 TORONTO WESTERN LONDON

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍՏՅԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷՍԻՍ ՕՂՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագաւորական զիյանլարրն մէճմուկ	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասրլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն Թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ուումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպօլ, Պահէճ Գարու, Անանիտատ Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր ճէնթէլէր արարընմագտա սրր։ ԻՒԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսրզ վէ Ամման գումանիսլարընն սէրմայէսի հասրլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթերընքի 125 % տիր։ Իլթէ պու հագիգաթ Ուէսթերընն բրագիպլէրինէ Թէֆէվվիւգ իթմիրմէէ էն պէօյիւք Թէէմինաթ սրր։

ԳԷ. ԵՐՄԱՆԻ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՍԸ

ՊԼՕՇԻՒԻՔ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷԲՕՋԻԹՕՍԸ

Սթանպօլտա Սուլթան Համամտանա Թօքալեան խանընտա Ն՝ 24

Էլպիսէ մաղազալարը միանընտա էն էսկի վէ էն զիեատէ էմպէյէթի վէ չէօրէթի օլան Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընն էսկի Նամ վէ չէօրէթի վէ իսլամ վէ մէքեանը ասա Թէպտիլ օլունմամրզ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Երմէնեան պիր գաթ տահա ինղիպաթ վէ ինթիզամը իտտարէի խթիքամ իլէ միֆթէխիր տիր։

Թօքալեան խանընտաքի մաղազա միւտատխէմէրինէն պազըլարընն օճիվարտա մուխթէլիֆ խիմէր ինն միւեէտտէն ալմըշ օլտուգլարը էյէ պիպէ մաղազալարընն Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասա վէ զարան իլթիրաք վէ միւնասիպէթ վէ իրթիպաթլարը օրմատրընտան, միւհիթէրէմ միւշթէրիլէրիմիզին իղֆալ օլունմատարագ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէէրի թավսիյէ վէ իլան օլունուր։

ՖԻԼԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ալեխարհաքարի

Տարրական ընթացք 2 զրուշ
Մէջին և բարձրագոյն ընթացք 4 »

Ներկայ դպրոցական շրջանին առթիւ, Պատ. ուսուցիչներու ուշադրութեան կը յանձնարարենք լրագրոյս ալեխատակից Բ. Մ. Պօղոսեանի (Մ—4) սոյն երկու քերականութիւնները, որք իրենց տեսակին մէջ լաւագոյններն են։ Դպրոցներու համար գոհացուցիչ զեղչ։